

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

WYDAWNICTWO KURJI DIECEZJALNEJ.

Adres Redakcji: Siedlce, Kurja Diecezjalna.

W sprawach prenumeraty i innych administracyjnych adres: Kurja Diecezjalna, Siedlce. || Zeszyty zamienne i egzemplarze recenzyjne należy nadsyłać pod adresem Redaktora.

Przedpłata roczna 10 zł., cena zeszytu miesięcznego 1 zł. Ogłoszenia (tylko na okładce) w stosunku 60 zł. za całą stronę; ogłoszenia całoroczne w stos. 40 zł. za stronę.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Treść „Acta Apostolicae Sedis“.

Nr 12.

Acta Pii PP. XI: Litterae Decretales de Sanctis Ioanne Baptista Maria Vianney et Ioanne Eudes, p. 465. — Constitutiones Apostolicae, p. 498. — Litterae Apostolicae, p. 504. — Epistola, p. 505.

Acta Sa. Congregationum: S. C. Consistorialis: I. Lincien. - Seccovien. — De finibus dioecesium, p. 507; II. Provisio Ecclesiarum, p. 508. — III. Monitum de sac: A. Mattei, p. 508. — S. Congregatio Concilii: I. Ardachaden. Circa funera, p. 508; II. Oxomen. Praesentiae choralis, p. 510. 510. — S. C. de Propaganda Fide: I. Nominationes, p. 512; II. Designatio, p. 512; III. Approbatio, p. 512.

Nr 13.

Acta Pii PP. XI: Constitutiones Apostolicae, p. 513. — Litterae Apostolicae, p. 529. — Epistolae, p. 531.

Acta SS. Congregationum: S. C. Consistorialis: Monitum de quodam P. C. E. Lacombe, p. 538. — S. Congregatio Concilii: Olomucen. Vestis choralis, p. 538. — S. C. Rituum: Epistola, et formula consecrationis generis humani Ssmo Cordi Iesu, p. 541. — S. C. de Seminariis et de studiorum Universitatibus: Decretum et formula de relatione super statu Seminariorum singulis trienniis transmittenda, p. 547.

Acta Tribunalium: S. R. Rota: Alexandrin. Armenorum. Citatio edictalis (Ettore-Abcarius), p. 552.

Diarium Romanae Curiae: Udienza diplomatica. — S. C. del Concilio: Avviso. — S. C. dei Riti: Congregazione Antipreparatoria. S. Penitenzieria Apostolica: Avviso di concorso. — S. Romana Rota: Inaugurazione dell'anno giuridico. — Segreteria di Stato: Nomine, onorificenze. — Maggiordomato: Nomine. — Necrologio, pp. 553—560.

DITIONIS POLONICAE
DE NOVA DIOECESIVM LATINI RITUS CIRCUMSCRIPTIONE.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

ad perpetuam rei memoriam.

Vixdum Poloniae unitas, post diurnam catholicae Nationis sub diversis regiminibus divisionem, mirabiliter, divina Providentia opem largiente, restituta est, statim necessitas omnibus apparuit nedum civiles sed etiam religiosas res ibidem ordinandi.

Id sane primum omnium postulabat, ut sollicita haberetur cura de finibus dioecesis rite praefiniendis itemque ad nova Reipublicae confinia adaptandis. Itaque, expletis feliciter cum ejusdem Reipublicae rectoribus hac super re opportunis negotiationibus, novae latinarum dioecesium circumscriptioni provisum est in sollemni Conventione, quae nuper inter Sanctam Sedem et praedictam Rempublicam inita est, summopere laetantibus Nobis, qui nobilissimae illius Nationis et calamitatum belli et gaudii resurrectionis testes ac participes fueramus.

Porro, ut ea quae de iisdem circumscriptionibus conventa sunt, ad exitum deducantur, Nos, ex Apostolicae potestatis plenitudine ac certa scientia, decernimus:

Latini ritus Hierarchia in Polonia in posterum quinque provinciis ecclesiasticis constabit, videlicet: I. Gnesnensi et Posnaniensi, II. Varsaviensi, III. Vilnensi, IV. Leopoliensi, V. Cracoviensi.

I. Provincia vero Gnesnensis et Posnaniensis constituetur Ecclesiae metropolitana Gnesnensi et Posnaniensi, nec non suffraganeis dioecesibus Culmensi et Vladislaviensi.

Archidioecesis autem Gnesnensis, cujus metropolitana ecclesia sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Gniezno, in palatinatu Poznań, sita est, sequentes amplectetur decanatus: Gnesnensem, Bydgosciensem urbanum, Bydgosciensem suburbanum, Czerminensem, Gniewkoviensem, Janowiecensem, Jarocinensem, Juniovladislaviensem, Kcynensem, Pleszewiensem, Pobiedziscensem, Powidzensem, Rogowiensem, Trzemesznensem, Wrześnensem, Znenensem.

Ad archidioecesim dein Posnaniensem, quae ecclesiam archicathedralem sub titulo Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli in urbe Poznań, in palatinatu Poznań, habet, pertinebunt decanatus: Posnaniensis, Borensis, Bralinensis, Bukowiensis, Czarnkowiensis, Gostynensis, Grodziscensis, Jutrosinensis, Kępensis, Kostensis, Kostrzynensis, Koźminensis, Krobiensis, Krotoszynensis, Lesznensis, Lwowiecensis, Neomestensis, Obornicensis, Obołocensis, Ostrowiensis, Ostrzeszowiensis, Rogoźnensis, Śmigłensis, Śremensis, Środensis, Stęszowiensis, Szamotulensis, Wronecensis, Zbąszynensis. Fines autem occidentales et australes hujus archidioecesis contingent fines politicos inter Rempublicam Polonicam et Rempublicam Germanicam.

Memoratae suffraganeae dioecesi Culmensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pełplin, in palatinatu Pomorze, assignabuntur decanatus: Brodnicensis,

Culmensis, Chełmzensis, Chojnicensis, Fordonensis, Gniewiensis, Gołubiensis, Górzniensis, Kamieniensis, Łasinensis, Lidzbarkiensis, Lubawensis, Mirachowiensis, Nowensis, Nowomiastensis, Puckensis, Radzyńskensis, Starogardensis, Świecensis, Tczewiensis, Toruniensis, Tucholensis, Wąbrzeznensis, Żukowiensis. Ejus fines pertinent usque ad limites politicos inter Rempublicam Polonorum et Rempublicam Germanorum (Borussiam occidentalem et orientalem), et territorium liberae civitatis Gedanensis.

Dioecesi vero Vladislaviensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Włocławek, in palatina Warszawa, attribuentur decanatus: Vladislaviensis (excepta paroecia Duninowo), Brestensis, Chodecensis, Nieszawiensis, Piotrkowiensis, Radziejowiensis, Calisiensis, Koźminecensis, Stawiszynensis, Stawensis, Izbicensis, Kolensis, Koninensis, Tuliszkowiensis, Sieradziensis, Szadkowiensis, Wartensis, Złoczowiensis, Słupcensis, Zagórowiensis, Turcensis, Uniejowiensis (absque paroeciis Bałdrzychów et Wartkowiec) et Kłodawensis. Insuper paroeciae: Bobrowniki, Chełmca Wielka, Ciecchocin, Czernikowo, Dobrzejewice, Działyń, Grochowalsk, Karnkowo, Kikoł, Lipno, Łążyn, Mazowsze, Nowogród, Osiek nad Wisłą, Ostrowite, Szpetal Górny, Sumino, Wielgie, Wola, Zaduszniki.

II. Alterius provinciae ecclesiasticae Metropolitana esto Varsaviensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Decollationis S. Joannis Baptistae in urbe Warszawa. Eidem tribuantur decanatus: Varsaviensis urbanus, Varsaviensis extraurbanus, Pragensis, Białensis, Goszczyńskensis, Górno-Kalwarjensis, Grodziscensis, Grójecensis, Jadowiensis, (exceptis paroecia Kamionna et pago Szyńkarzyzna-Czapłowizna), Kałuszynensis (absque paroeciis Czerwonka, Oleksin, Wiśniew et Wierzbno), Kutnensis, Łowiciensis (exclusis pagis Antoniew et Dąbrowa), Minscensis, Mszczonowiensis, Radzyminensis cum pago Młynarze, Rawensis, Skierniewicensis, Sochaczewiensis.

Huic metropolitanae Ecclesiae affragabuntur dioecesaes: Płocensis, Sandomiriensis, Lublinsensis, Siedlcensis seu Podlachiensis et Łodziensis.

Płocensis, cum ecclesia Basilica cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in urbe Płock, in palatinatu Warszawa, hisce decanatibus constituetur: Płocensi, Ciecchanowiensi, Makowiensi, Mławensi, Nasielscensi, Przasnensi, Płońscensi, Pultowiensi, Raciążensi, Rypinensi, Sierpcensi, Wyszkiowiensi (excepto pago Młynarze), Wszogrodensi, Żurominensi, Gostyniensi, insuper paroeciis: Chrostkowo, Dobrzyń nad Wisłą, Dobrzyń nad Drwęcą, Dulsk, Mokowo, Skępe, Tłuchowo, Duninowo.

Sedes Sandomiriensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Nativitatis Beatae Mariae Virginis in urbe Sandomierz, in palatinatu Kielce, hos habebit decanatus: Sandomiriensem, Koprzywnicensem, Staszowiensem, Zawichostensem, Opatowiensem, Kunowiensem, Słupiensem (demptis paroeciis Bieliny, Cisów, Ocieski, necnon pagis Lechów et Orłowiny e paroecia Łagów, itemque pago Drogowle e paroecia Raków), Wąchocensem, Itzensem, Solecensem, Zwoleńsem, Koziencensem, Radomensem, Jedlińscensem, Potworowiensem, Opoczynensem, Skrzynnensem, Żarnowiensem, Konecensem, Radoszycensem. Insuper habebit paroecias: Koniełoty, Kotuszów, Kurozwęki, Beszowa, Szczębrzusz, Suchedniów; item pagos: e paroecia Mniów: Podchyby et Za-

borowice; e paroecia Grzymałków: Borki (idest, communitatem Miedziera), Gliniany-Las, Huta, Jarzab, Kłuko, Lisie - Jamy, Muszczan, Ostre-Górki, Sałata, Sośnina, Stanowiska, Zastawie, Zazdrość.

Lublinensis dioecesis, cum ecclesia cathedrali sub titulo S. Joannis Baptistae et S. Joannis Apostoli et Evangelistae in urbe Lublin, in palatinatu Lublin, hos connumerabit decanatus: Lublinensem, Belżycensem, Bilgorajensem, Biskupicensem, Chełmensem (excepta parochia Hańsk), Hrubieszowiensem, Janowiensem, Kraśnicensem, Krasnostawiensem, Kurowiensem, Lubartowiensem, Łęcznensem, Opolensem, Puławiensem, Szczepieszynensem, Tarnogrodensem, Tomaszowiensem, Turobinensem, Tyszowcensem, Zaklikowiensem, Zamoscensem. Insuper habebit paroecias: Brzeźnica Bychawska, Brzeźnica Książęca, Ruda-Huta, Świerszczów; item pagos: Łukowiec, Krzywdakolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Wólka Rozwadowska, Karolina, Giżyce-wieś, Giżyce-kolonja, Luszawa-wieś, Kolonja Żurawieniec vel Piaski, Żurawieniec wieś.

Ad Siedlcensem seu Podlachiensem dioecesim, cum ecclesia cathedrali sub titulo Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis, in civitate Siedlce, in palatinatu Lublin, spectabunt decanatus: Siedlcensis ad Beatam Mariam Virginem, Siedlcensis ad S. Stanislaum Ep. M., Białensis, Garwolinensis, Janowiensis, Łaskarzewiensis, Łosicensis, Łokowiensis (exceptis pagis: Łukowiec, Krzywdakolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Wólka Rozwadowska, Karolina, Giżyce-wieś, Giżyce-kolonja, Luszawa-wieś, Kolonja Żurawieniec vel Piaski, Żurawieniec wieś), Międzyrzecensis, Parczewiensis (exceptis paroeciis Brzeźnica Bychawska et Brzeźnica Książęca), Radziniensis, Sokołowiensis, Sterdyniensis, Stężyensis, Włodawensis (exceptis paroeciis: Świerszczów et Ruda-Huta), Węgrowiensis, Wisznicensis, Żelechowiensis. Insuper ad eandem dioecesim pertinebunt paroeciae: Hańsk, Kamionna, Czerwonka, Wiśniew, Oleksin, Wierzbno, necnon pagus Szykarzyzna-Czaplowizna.

Tandem ad sedem Łodziensem, cum ecclesia cathedrali sub titulo S. Stanisłai Kostka C., in urbe Łódź, in palatinatu Łódź, pertinebunt decanatus: Łodziensis, Zgierzensis, Brzezinensis, Lanciensis, Tomaszowiensis, Belchatowiensis (excepta paroecia Grzymalina Wola), Petricowiensis, Tuszyńensis, Lascensis, Pabjanicensis, Włodawensis, Poddębicensis, Ozorkowiensis; item paroeciae: Bałdrzychów, Wartkowice atque pagi: Antoniew et Dąbrowa.

Praeterea illud generatim decernitur, quod ubicumque in ditio-ne Polonica, Vistula flumen constituit limitem inter dioeceses, limitet etiam, ubi obvium est, eas paroecias, quarum territorium, licet adhuc canonicè indivisum, tamen per idem flumen disjungitur, ita ut in posterum una pars divisae paroeciae ad unam, altera ad alteram dioecesim pertineat. Pagi vero si qui sint in insulis fluminis siti, ad illas dioeceses pertinebunt, ad quas jam nunc spectant.

III. Tertia ecclesiastica provincia Vilmensis nuncupabitur, quae proinde constabit sede metropolitana Vilmensi, necnon suffraganeis Łomżensi et Pinskensi.

Archidioecesis Vilmensis, cum metropolitana Basilica sub titulo S. Stanisłai E. M. et S. Vladislai R. C. in urbe Wilno, in palatinatu Wilno, completetur decanatus: Vilmensem in urbe et extra urbem, Białystocensem, Brzostowicensem, Dąbrowensem, Głęboecensem, Grod-

nensem, Knyszynensem, Lidensem, Łunnensem, Miorensem, Nadwilejcensem, Oszmianensem, Radunensem, Słonimensem (exceptis paroeciis: Różanna, Kossów, Iwacewicz), Sokolcensem, Swirensensem, Wilejcensem, Wiszniewiensem (exceptis paroeciis Derewna et Naliboki), Wołkowycensem, Wasiliszkiensem, Bieniakowiensem. Insuper habebit decanatus: Wilnensem in districtu, Święcianensem, Trocensem, Brasławiensem, quantum isti decanatus in territorio Polono extenduntur. Item complectetur paroecias: Raków, Dubrowy, Dokszyce et Zaszczęśle. Tandem omnes alias paroecias vel quascumque paroeciarum partes, quae, quamvis sub memoratis decanatibus non reperiuntur, tamen in ambitu territorii Poloni in eadem regione continentur.

Dioecesis Łomżensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo S. Michaelis Archangeli in civitate Łomża, in palatinatu Białystok, habebit decanatus: Łomżensem, Augustowiensem, Jedwabnensem, Kolnensem, Sejnsensem, Śniadowiensem, Sokołowiensem, Suwałcensem, Szczuczynensem, Teolinensem, Wąsoszynensem, Wysoko-Mazowiecensem, Ostrołęcensem, Ostrowensem, Czyżewiensem. Fines septentrionales dioecesis contingunt fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Lituaniae.

Dioecesis Pińskensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis in civitate Pińsk, in palatinatu Polesie, constituetur decanatibus: Stołpcensi, Nowogódensi, Baranowiczensi, Nieświżensi, Stołowiczensi, Pińscensi, Łuninieccensi, Lachowiczensi, Bielscensi, Brestensi, Drohiczyński, Kobryński, Brańscensi, Prużanensi; ac insuper paroeciis: Różanna, Kossów, Iwacewicz, Iwieniec S. Michaelis Archangeli, Iwieniec S. Alexii, Kamień, Wołma, Pierszaje, Chotowo, Pralniki, Naliboki, Derewna. Fines orientales dioecesis attingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Russiae.

IV. Quarta provincia, Leopoliensis erit; ad eam pertinebunt metropolitana Leopoliensis cum suffraganeis dioecesibus Premisliensi et Luceoriensi.

Archidioecesis Leopoliensis, cum ecclesia Basilica metropolitana sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis, continebit decanatus: Leopoliensem in urbe, Leopoliensem extra urbem, Belzensem, Borszczowiensem, Brodensensem, Brzeżańensem, Czortkowiensem, Dolinensem, Glinianensem, Grodecensem, Horodencensem, Jazłowiecensem, Kąkolnicensem, Kołomyjensem, Lubaczowiensem, Podhajcensem, Skafatensem, Stanislaopoliensem, Stryjensem, Swirzensem, Szczezbrzecensem, Tarnopoliensem, Trębowiensem, Złoczowiensem, Żółkiewiensem. Fines politici Reipublicae Poloniae cum Regno Romaniae constituent fines, hac in parte, archidioecesis.

Dioecesi Premisliensi, cum ecclesia cathedrali sub titulo Beatae Mariae Virginis et S. Joannis Baptistae in urbe Przemyśl, in palatinatu Lwów, attribuentur decanatus: Premisliensis urbanus, Premisliensis extraurbanus, Brzostecensis (exceptis paroeciis Jodłowa et Przeczyca), Brzozowiensis, Dobromilensis, Drohobycensis, Duklensis, Dynowiensis, Głogowiensis (absque paroecia Sędziszów et expositura Będziemyśl), Jaćmierensis, Jarosławiensis, Jasłensis, Jaworowiensis, Krasnowiensis, Leskowiensis, Leżajscensis, Łańcucensis, Mościscensis, Pruchnicensis, Przeworsensis, Rzeszowiensis, Rudecensis, Rymano-wiensis, Samboriensis, Sanocensis, Sokołowiensis, Strzyżowiensis, Ty-

czynensis, Wiszniensis, Żmigrodensis, Miechocinensis, Rudnicensis; insuper paroeciae: Świącany, Pstrągowa.

Diocesis Luceoriensis cum cathedrali ecclesia sub titulo Ss-mae Trinitatis et Ss. Apostolorum Petri et Pauli in civitate Łuck, in palatinatu Wołyń, amplectetur decanatus: Luceoriensem, Cremencensem, Dubnensem, Horochowiensem, Korzecensem, Kowelensem, Ostrogensem, Równensem, Sarnensem, Vladimiriensem. Fines orientales dioecesis convenient cum finibus politicis inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Russiae.

V. Demum quinta provincia ecclesiastica, quae Cracoviensis appellabitur, ita erit constituta: Sede Cracoviensi, uti metropolitana, et dioecesibus Tarnoviensi, Kielcensi, Częstochoviensi et Katowicensi, uti suffraganeis.

Ad Cracoviensem archidioecesim, cum ecclesia Basilica metropolitana sub titulo S. Wenceslai M. in urbe Kraków, in palatinatu Kraków, spectabunt decanatus: Cracoviensis urbanus primus, Cracoviensis urbanus secundus, Bolechowiensis, Czernichowiensis, Novi-Montis (excepto pago Chelmek), Białensis, Lanckoronensis, Makowiensis, Myślenicensis, Neoforensis, Niepołomicensis, Oświęcimensis, Skawinensis, Suchensis, Wadowicensis, Zatoriensis, Żywiecensis, Orawiensis, Scepusiensis. Insuper paroeciae: Pobiednik Mały, Igołomia, Wawrzeńczyce, Olszówka, Mszana Dolna, Kasina Wielka, Niedźwiedź, Gorenice, Raclawice, Biały Kościół, Korzkiew, Biórków (absque pagis Skrzyszowice et Lososkowice), Więclawice, Luborzycza. Itemque expositurae: Kasina Mała, Lubomierz. Fines australes dioecesis patebunt usque ad fines politicos inter Rempublicam Poloniae et Rempublicam Cecoslovachiae.

Diocesis Tarnoviensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Nativitatis Beatae Mariae Virginis in civitate Tarnów, in palatinatu Kraków, hos habebit decanatus: Bobowensem, Bochniensem, Brzeskiensem, Czechowiensem, Dąbrowensem, Kolbuszowensem, Limanowensem, Łęcensem, Mielecensem, Neosandecensem, Pilzensem, Radłowensem, Radomyśliensem, Ropczycensem, Tarnowiensem, Tuchowiensem, Tymbarkensem (absque paroeciis: Olszówka, Mszana Dolna, Niedźwiedź, Kasina Wielka, et exceptis exposituris: Lubomierz et Kasina Mała), Veterosandecensem, Wielopolensem (excepta paroecia Pstrągowa), Wojnicensem, Bięcensem, Rzepnicensem, Olpinensem (excepta paroecia Świącany). Item paroecias: Jadłowa, Przeczycza, Sędziszów, atque exposituram Będziemyśl.

Diocesis Kielcensis, cum ecclesia cathedrali sub titulo Assumptionis Beatae Mariae Virginis et S. Constantini C. in urbe Kielce, in palatinatu Kielce, connumerabit decanatus: Kielcensem, Stopnicensem (dempta parochia Koniemłoty), Chmielnicensem (absque paroecia Kotuszów et Kurozwęki), Pacanowiensem (exceptis paroeciis Beszowa et Szczebrusz), Pinczowicensem (demptis paroeciis Pobiednik Mały, Igołomia et Wawrzeńczyce), Prandocinensem, Luborzycensem (exceptis paroeciis Biórków, Więclawice), Olkusiensem (exceptis paroeciis Gorenice et Raclawice), Zazdroziensem (exceptis paroeciis Biały Kościół et Korzkiew), Pilicensem, Włoszczowiensem, Irządzensem, Szczekocinensem, Andreowiensem, Małogoszczensem, Sędziszowiensem, Bodzentyniensem. Item habebit paroecias: Koniczpol, Strawczyn, Piekoszów, Chelmece, Ćmińsko, Tulmin, Zagnańsk, Łęczana, Bialiny,

Cisów, Ociesęki; parociam Grzymalków, complectentem loca: Borki, Czarny-Las, Lipiny, Grzymalków, Kuźniaki, Lasek-Nowek, Leśniówka, Małmuszyn, Mokry-Bór, Pałęgi, Piaski, Podlysów, Skoki, Stachura, Wólka; necnon communitates Miedziera, Mniów, Snochowice; atque pagos: Lechów, Drogowle, Orłowiny, Skrzyszowice et Lososkowice.

Dioecesis Częstochoviensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo S. Familiae Jesus, Maria, Joseph in urbe Częstochowa, comprehendet decanatus: Częstochoviensem, Kłobucensem, Mstowiensem, Brzeźniensem, Gidlensem (excepta parocia Koniecpól), Radomskowiensem, Gorkzowiensem, Będzinensem, Zawierciensem, Żarcensem, Sączowiensem, Bolesławiecensem, Praszkwowiensem, Wielunensem, Wieruszowiensem; insuper parociam Grzymalina Wola.

Tandem dioecesis Katowicensis, cum cathedrali ecclesia sub titulo Ss. Apostolorum Petri et Pauli in civitate Katowice, in palatinatu Śląsk seu Katowice, decanatus habebit: Dęblensem, Katowicensem, Huta-Królewensem, Lubliniecensem, Mikołowiensem, Mysłowicensem, Piekarensensem, Pszczynensem, Pszowiensem, Rudensem, Strumieniensem, Skoczowiensem, Cieszynensem; item pagum Chelmek. Fines occidentales et australes dioecesis contingent fines politicos inter Rempublicam Poloniae atque Republicas Germaniae et Cecoslovachiae.

Quod attinet ad praefatarum Ecclesiarum administrationem et regimen, ad Vicari Capitularis sede vacante electionem, ad Capituli cathedralis erectionem, ad Seminariorum institutionem, ad clericorum et fidelium jura et onera, aliaque hujusmodi, servanda statuimus, quae sacri canones decernunt.

Quod vero ad clerum in particulari spectat, jubemus ut, statim ac hujus Constitutionis executio facta fuerit, eo ipso sacerdotes Ecclesiae illi adscripti censeantur, in cujus territorio legitime degunt.

Tandem omnia documenta et acta novas dioeceses, earum clericos et fideles respicientia, quam primum fieri poterit, ad eam clericis transmittantur, ad quam, juxta praedicta, iidem pertinebunt.

Quae autem hisce Litteris, Apostolica auctoritate, a Nobis decreta sunt, nulli hominum, nullo unquam tempore, infringere, aut illis repugnare, vel quomodolibet contraire liceat. Si quis, quod Deus avertat, hoc attentare praesumpserit, sciat obnoxium se evasurum esse poenis a sacris canonibus contra obsistentes exercitio ecclesiasticae jurisdictionis statutis.

Ad haec omnia autem executioni mandanda deputamus venerabilem fratrem Laurentium Lauri, Nuntium Apostolicum in Polonia, eidem tribuentes facultates ad id necessarias et opportunas, etiam subdelegandi, ad effectum de quo agitur, quemlibet virum in ecclesiastica dignitate constitutum, facto onere infra sex menses mittendi ad Sacram Congregationem Consistorialem authenticum exemplar peractae executionis.

Decernimus denique has praesentes Litteras valituras, contrariis

quibuslibet, etiam peculiari et expressa mentione dignis, minime obstantibus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Domini millesimo nongentesimo vigesimo quinto, die festo Santorum Simonis et Judae Apostolorum, Pontificatus Nostri anno quarto.

O. Card. CAGIANO

S. R. E. Cancellarius

† **C. Card. DE LAI**, Episc. Sabinen.,

S. C. Consistorialis Secretarius

Joseph Wilpert, Decanus Coll. Proton. Apostolicorum.

Vincentius Bianchi-Caglesi, Protonotarius Apostolicus.

Loco † Plumbi

Reg. in Canc. Ap., vol. XXXII, n. 59.

NUNTIATURA APOSTOLICA

POLONIAE

Nr. 12032.

Varsaviae, die XVII Novembris MCMXXV.

Ill. me ac Rev. me Domine.

Perhonorificum mihi est Excellentiae Tuae Reverendissimae transmittere exsecutoriale Decretum Bullae „VIXDUM POLONIAE UNITAS” qua circumscriptio nova omnium Dioecesium Latini ritus in Polonia statuta est, pro ea parte, quae Dioecesim Siedlensem spectat.

Haec dum cum Excellentia Tua communico pro Tui notitia ac norma, cum prece nuntium quam primum mittendi huic Nuntiaturae receptionis harum litterarum, omni qua par est observantia permaneo

Excellentiae Tuae Reverendissimae

addictissimus uti frater

† *Laurentius Lauri*

Archiepiscopus Ephesien. — Nuncius Ap.

Excellentissimo Domino

D. no HENRICO PRZEŹDZIECKI

Episcopo Siedlensi

SIEDLCE

NUNTIATURA APOSTOLICA

POLONIAE

Nr. 12005.

N O S

Laurentius Lauri

Archiepiscopus Tit. Ephesiensis

Nuntius Apostolicus in Republica Polona.

Quum novam Dioecesum Latinarum Polonarum circumscriptiones, quae magis corresponderet mutatis Poloniæ politicis conditionibus novisque spiritualibus fidelium necessitatibus, a Ven. Episcopatu Polono tantopere exoptatam, Summus Pontifex PIUS PP. XI, feliciter regnans, quinto recurrente EJUS Episcopalis Consecrationis faustissimo Anniversario, die XXVIII mensis elapsi, Sua Apostolica Auctoritate, Apostolicis datis sub plumbo Litteris „VIXDUM POLONIAE UNITAS“, solemniter decrevisset atque confirmasset, Nobis benigne eas exsequendi facta potestate, perlibenti animo mandatis Summi Pontificis obtemperantes et vigore specialium facultatum ad hunc finem Nobis commissarum, DECLARAMUS:

Latini Ritus Hierarchia in Polonia quinque Provinciis Ecclesiasticis constat, videlicet:

- I — GNESNENSI ET POSNANIENSI;
- II — VARSAVIENSI;
- III — VILNENSI;
- IV — LEOPOLIENSI;
- V — CRACOVIANSI.

Provincia Ecclesiastica Varsaviensis constituitur Ecclesia Metropolitana Varsaviensi, necnon suffraganeis Dioecesibus:

- I — PŁOCENSI;
- II — SANDOMIRIENSI;
- III — LUBLINENSI;
- IV — SIEDLCENSI seu PODLACHIENSI;
- V — ŁODZIENSI.

DIOECESI SIEDLCENSI, seu PODLACHIENSI, cujus Ecclesia Cathedralis sub titulo Immaculatae Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis in Urbe Siedlce, in palatinatu Lublin, sita est, sequentes tribuuntur Decanatus:

I — Siedlcensis ad Beatam Mariam Virginem; II — Siedlcensis ad S. Stanislaum Ep. et Mart.; III — Białensis; IV — Garwolinensis; V — Janowiensis; VI — Łaskarzewiensis; VII — Łosicensis; VIII — Łukowiensis (exceptis pagis: Łukowiec; — Krzywda-kolonja; — Kolonja Wola Skromowska, vel Bykowszczyzna; — Wólka Rozwadowska; —

Karolina; — Giżyce-wieś; — Giżyce-kolonja; — Luszawa-wieś; — Kolonja Żórawieniec vel Piaski; — Żórawieniec-wieś); IX — Międzyrze-censis; X. — Parczewiensis (exceptis paroeciis: Brzeźnica Bychawska et Brzeźnica Książęca); XI — Radzyniensis; XII — Sokołowiensis; XIII — Sterdyniensis; XIV — Stężyce-censis; XV — Włodawensis; (ex-ceptis paroeciis: Świerszczów et Ruda-Huta); XVI — Węgrowiensis; XVII — Wisznicensis; XVIII — Żelechowiensis;

insuper paroeciae: I — Hańsk; II — Kamionna; III — Czerwonka; IV — Wiśniew; V — Oleksin; VI — Wierzbno;

item pagus: Szykarzyzna-Czapłowizna.

Ubi Vistula flumen constituit limites inter Dioecesim Siedlcensem seu Podlachiensem et Archidioecesim Varsaviensem et Dioecesim Sandomiriensem, delimitet quoque eas paroecias, quarum territorium, licet adhuc canonice indivisum, per idem flumen disjungitur, ita ut in posterum pars divisae paroeciae ad unam, altera ad alteram Dioecesim pertineat. Pagi vero in insulis Vistulae siti ad illam Dioecesim pertineant, ad quam jam nunc spectant.

Quod attinet ad regimen et administrationem Dioeceseos, ad Vicarii Capitularis, sede vacante, electionem, ad Capitulum Cathedrale, ad Seminariorum institutionem, ad clericorum et fidelium jura et onera aliaque hujusmodi quae sacri canones decernunt servantur.

Quod vero ad clerum in particulari spectat, statim a data ipsa hujus DECRETI sacerdotes, illi Ecclesiae adscripti censeantur, in cuius territorio legitime degunt.

Tandem omnia documenta et acta, quae clericos et fideles respiciunt, qui juxta praedicta ad Dioecesim Siedlcensem, seu Podlachiensem amplius non pertinent, ad eam Dioecesim quam primum fieri poterit transmittantur, ad quam nunc pertinent.

Haec autem omnia, opportuniori qua putabitur ratione, in notitiam adducantur eorum, quos ipsa respiciunt et quatenus eorumdem interesse possint.

Quorum in fidem has Litteras, sigillo hujus Apostolicae Nuntiatu-
rae munitas, manu Nostra subscribimus.

Datum Varsaviae, ex Aedibus Nuntiatu-
rae Apostolicae, die un-
decima mensis Novembris, anno Domini millesimo nongentesimo vi-
gesimo quinto.

(L. S.)

† **Laurentius Lauri**

Archiepiscopus Ephesien.
Nuncius Apostolicus.

Sac. Carolus Chiarlo
auditor N. A.

EPISCOPUS PODLACHIENSIS Siedlce, die 18 novembris 1925 an.
№ 4104.

Excellentissime Domine!

Cum omnimoda, qua par est, reverentia referre pergrotum mihi
est me die hodierna accepisse aestimatissimas litteras Amplitudinis

Tuae sub die 17 m. c. № 12032, mihi communicatas, in quibus placuit Excellentissimae Dominationi Tuae transmittere executoriale Decretum Bullae „VIXDUM POLONIAE UNITAS“ de die 11 m. cur. № 12005.

Pro benigna expeditione summas gratias agens interim me ad dictissimum in Christo esse profiteor servum et fratrem.

† **Henricus Przeździecki** ep. Podl.

Excellentissimo Illustrissimo
ac Reverendissimo Domino Domino

Laurentio Lauri

Archiepiscopo Ephesiensi

Nuntio Apostolico in Polonia.

BISKUP PODLASKI
№ 4144.

Siedlce, dn. 19 listopada 1925 r.

Do

- 1) JKs. Franciszka Sejdzińskiego, Proboszcza parafji Brzeźnica Bychawska;
- 2) JKs. Pawła Sokołowskiego, Administratora parafji Brzeźnica Książęca;
- 3) JKs. Andrzeja Leszczyńskiego, Administratora parafji Ruda-Huta.

Mocą Bulli „Vixdum Poloniae unitas“ parafja (Brzeźnica Bychawska, Brzeźnica Książęca, Ruda-Huta) została oddzielona od diecezji Podlaskiej i przyłączona do diecezji Lubelskiej.

JKs. Proboszcz (Administrator) od dnia 11 listopada r. b. należy do składu Duchowieństwa diecezji Lubelskiej.

† **HENRYK bp.**

Kanclerz Ks. Roman Wilde.

BISKUP PODLASKI
№ 4144.

Siedlce, d. 19 listopada 1925 r.

Do JKs. Jana Wüstemberga, Administratora parafji Wereszczyn, zarządzającego parafją Świerszczów.

Zawiadamiam, że na mocy Bulli „Vixdum Poloniae unitas“ parafja Świerszczów od dnia 11 listopada r. b. należy do diecezji Lubelskiej i jednocześnie zwróciłem się do J. E. Ks. Biskupa Lubelskiego, żeby zechciał wskazać, komu JKs. Administrator ma oddać parafję Świerszczów.

† **HENRYK bp.**

Kanclerz Ks. Roman Wilde.

BISKUP PODLASKI

№ 4144

Siedlce, dn. 19 listopada 1925 r.

Do Jego Ekscelencji

Ks. Biskupa Lubelskiego

w Lublinie.

W dniu dzisiejszym zawiadomiłem:

1) Ks. Franciszka Sejdzińskiego, proboszcza parafji Brzeźnica Bychawska;

2) Ks. Pawła Sokołowskiego, administratora parafji Brzeźnica Książęca;

3) Ks. Andrzeja Leszczyńskiego, administratora parafji Ruda-Huta, że na mocy Bulli „Vixdum Poloniae unitas” i ksks. proboszczowie i parafje wyżej wspomniane należą do diecezji Lubelskiej, a nadto zawiadomiłem zarządzającego parafją Świerzczów, ks. Jana Wüstemberga, administratora parafji Wereszczyn, że parafja Świerzczów na mocy wspomnianej Bulli należy do diecezji Lubelskiej i że ma oczekiwać na zarządzenie Ekscelencji, komu ma oddać zarząd parafją Świerzczów.

Współcześnie poleciłem Kurji mojej, ażeby przesłała do Kurji Lubelskiej akta parafij: Brzeźnica Bychawska, Brzeźnica Książęca, Ruda-Huta i Świerzczów, oraz akta osobiste wyżej wspomnianych księży.

† HENRYK PRZEŹDZIECKI bp. Podl.

Kancelarz Ks. Roman Wilde.

№ 4245.

Siedlce, die 24 novembris 1925 a.

Henricus Przeździecki

S. THEOL. DOCTOR

Dei miseratione et Sedis Apostolicae gratia

Episcopus Siedlcensis seu Podlachiensis.

IN NOMINE DOMINI. AMEN.

Una cum executione Bullae „VIXDUM POLONIAE UNITAS” parochiae: Czerwonka, Kamionna, Oleksin, Wierzbno et Wiśniew ab archidioecesi Varsaviensi, Hańsk a dioecesi Lublinensi avulsae et dioecesi Podlachiensi incorporatae sunt.

Quamobrem considerantes hunc novum statum et commodam parochorum cum respectivis decanis communicationem, ad normam can. 217 § 1, statuimus decernimusque quod sequitur:

I. Decanatam Węgrowiensem dismembramus et novum decanatum Liwenssem ad ecclesiam parochialem S. Leonardi in Liw instituimus ac erigimus cum sequenti delimitatione supra laudatorum decanatum:

A. Decanatum Liwensem constare decernimus parochiis: Liw, Czerwonka Liwska, Grebków, Kąty, Kopcie, Korytnica Węgrowa, Wiśniew, Wierzbno et Wyszaków.

B. Ad decanatum Węgrowiensem pertinere volumus parochias: Węgrów, Kamionna, Miedzna, Prostyń, Sadowne, Stara-Wieś, Stoczek Węgrowski et Ugoszcz.

II. Parochiam Oleksin decanatu Siedlensi-Cathedrali Immaculatae Conceptionis B. Mariae V., et parochiam Hańsk decanatu Włodawensi unimus et incorporamus.

III. Parochiam Ulan a decanatu Łukowiensi avellimus et decanatu Radzyniensi adjungimus et incorporamus.

Praesentibus a die 1 decembris anni 1925 valituris.

In quorum fidem etc.

Datum, ut supra.

† **HENRICUS** episcopus.

Cancellarius *Romanus Wilde.*

N° 4247.

Siedlce die 23 novembris 1925 an.

HENRICUS PRZEŹDZIECKI

S. Theol. Doctor

Dei miseratione et Sedis Apostolicae gratia
EPISCOPUS SIEDLCENSIS seu PODLACHIENSIS

Universis et singulis, has litteras Nostras visuris et inspecturis, praesertim vero incolis pagi Szynkarzyzna-Czaplowizna, notum testatumque facimus, quae sequuntur:

Incolae pagi Szynkarzyzna-Czaplowizna, parochiae Kamieńczyk, archidioecesis Varsaviensis, jam antea rogabant, ut ecclesiae parochiali in Sadowne, dioecesis Podlachiensis, ob parvam distantiam uniri possent.

Cum vero pacta promulgatione huiusmodi „Vixdum Poloniae unitas” de nova dioecesium ritus latini circumscriptione, pagus Szynkarzyzna-Czaplowizna ab archidioecesi Varsaviensi avulsus et huic dioecesi Podlachiensi incorporatus sit, Nos, executionem supradictae huiusmodi promulgantes, memoratum pagum Szynkarzyzna-Czaplowizna in parochiam Sadowne incorporamus. Memorati territorii incolae cum necessitatibus spiritualibus et ad conficiendos actus status civilis ad ecclesiam parochialem in Sadowne omnino commeari obligantur.

Praesens hoc decretum executorium, confectum in quinque exemplaribus, Dominica proxima post exceptionem huius decreti ex ambone in lingua vernacula a paroco in Sadowne legatur et postea in archivo parochiali custodiatur, secundum vero reponatur in archivo decanali, tertium in archivo Curiae Nostrae Dioecesanae, duo vero ad Curiam Metropolitanam Varsaviensem transmittantur.

Praesentibus a die publicationis huius Decreti Nostri valituris.

In quorum fidem etc.

Datum, ut supra.

† **HENRICUS** episcopus.

Cancellarius *Romanus Wilde.*

№ 4228.

Siedlce die 24 novembris 1925 a.

HENRICUS PRZEŹDZIECKI

S. Theol. Doctor

Dei miseratione et Sedis Apostolicae gratia

EPISCOPUS SIEDLCENSIS seu PODLACHIENSIS

Perill. ARD. Marcello Glinka, Canonico Collegiatae Janoviensis, Parocho parochiae Kock.

Praesentibus notum facimus in executione bullae „Vixdum Poloniae unitas“ a die 11 novembris a. c. pagos: Łukowiec, Krzywdakolonja, Kolonja Wola Skromowska vel Bykowszczyzna, Karolina, Giżyce wieś, Giżyce kolonja, Luszawa wieś, Kolonja Żurawieniec vel Piaski, Żurawieniec wieś a dioecesi Podlachiensi avulsos et dioecesi Lublinensi incorporatos esse jurisdictionemque igitur super incollas praefatorum pagorum, quam Dominatio Tua habebat, amissam esse.

Praesentibus a die acceptionis hujus decreti valituris.

In quorum fidem etc.

Datum, ut supra.

† **HENRICUS** episcopus.Cancellarius **Romanus Wilde.**

№ 4355.

Siedlce dnia 4 grudnia 1925 an.

BISKUP PODLASKI

Na mocy bulli „Vixdum Poloniae unitas“ parafje: Hańsk, Czerwonka, Kamionna, Oleksin, Wierzбно i Wiśniew weszły w skład diecezji Podlaskiej.

W związku z tem postanawiamy i polecemy WWXX. Proboszczom wyszczególnionych parafij, ażeby do dnia 1 czerwca 1926 roku wprowadzili w życie ustawy Synodu Diecezjalnego Podlaskiego z r. 1923. Po upływie tego terminu wymagać będziemy ścisłego stosowania się do przepisów wymienionego Synodu.

Dan w Siedlcach, d. j. w.

† **Henryk biskup.**Kancelarz *Ks. Roman Wilde.***HENRYK PRZEŹDZIECKI**

Doktor Ś. Teologii

z Bożego zmiłowania i Stolicy Apostolskiej łaski

BISKUP PODLASKI

W dniu dzisiejszym, ostatnim roku bieżącego, Ojciec Święty Pius XI poświęca cały ród ludzki Najświętszemu Sercu Jezusowemu. W otoczeniu Kardynałów, Biskupów, kapłanów, ludu wiernego Zastępcą

Chrystusa Pana na ziemi odmawia akt poświęcenia w Wiecznym Mieście na Watykanie. W tym samym czasie we wszystkich świątyniach katolickich świata całego ten sam akt poświęcenia w przeróżnych językach odmawiają Biskupi i kapłani.

W chwili obecnej w dniu 31 grudnia bije w niebiosa jedno potężne wołanie do Serca Jezusowego, do tego Serca, które rzekło: „Zal mi rzeszy¹⁾”. „Pójdźcie do mnie wszyscy, którzy pracujecie i jesteście obciążeni, a ja was ochłodzę. Weźmijcie jarzmo moje na się, a uczcie się ode mnie, że jestem cichy i pokornego serca: a najdziecie odpoczynek duszom waszym²⁾”.

Pius XI, do którego po przez Piotra świętego rzeczono: „Paś baranki moje. Paś owce moje³⁾”. „Utwierdź braci twoich⁴⁾”, prowadzi świat cały do Chrystusa Pana.

„Jezus Chrystus wczoraj i dziś: ten i na wieki⁵⁾”, zawsze ten sam, zawsze niezmienny, zawsze miłosierny. Jak ongi uśmierzył burzę na morzu, tak dzisiaj może uśmierzyć burzę, szalejącą nad światem. Jak ongi nakarmił zgłodniałe rzesze na puszczy, tak i dzisiaj może nakarmić łaknących.

Ojciec Święty prowadzi świat cały do Najświętszego Serca Jezusowego, aby świat ofiarował się Sercu Jezusowemu i w tem Sercu znalazł ratunek, lekarstwo, pomoc na swe biedy.

Zanim głos Nasz złączymy z głosem Ojca Świętego, rozważmy, kogo Pius XI poświęca Najświętszemu Sercu Jezusa.

Najpierw poświęca korzających się u stóp ołtarza Bożego, wiernych, którzy nigdy nie odstąpili przez grzech od Boga, poświęca dzieci Boże, które czystem sercem mówią do Boga: Ojcze. Papież, myśląc o tych zawsze wiernych Bogu działkach, wyznaje, że one dobrowolnie oddają swe serca Bogu, aby jeszcze ściślej zjednoczyć się z Najświętszym Sercem Jezusowem. Te serca są radością dla Chrystusa Pana i Zbawiciel z radością przyjmuje akt poświęcenia, płynący z tych serc, zawsze Mu oddanych.

Czy Ojciec Święty tylko te dobre działki ofiaruje Sercu Jezusowemu? czy dla synów marnotrawnych niema udziału w dzisiejszym poświęceniu się Boskiemu Zbawicielowi?—! za nimi Papież błaga, ich poświęca, aby do domu rodzicielskiego wrócili copędzej i nie zginęli z nędzy i głodu, aby copędzej powstałi od strawy grzechowej i wołając: Zgrzeszyłem! rzucili się w objęcia Zbawiciela. Zbawiciel ich serc pragnie.

Prawda, że św. Paweł powiada: „Aza nie wiecie, iż niesprawiedliwi nie osiągną królestwa Bożego? Nie mylicie się: ani poróbnicy, aby bałwanom służyć, ani cudzołźnicy, ani Sodomiczcy. Ani złodzieje, ani łakomi, ani pijanice, ani złorzeczący, ani drapieżcy nie posiadą królestwa Bożego⁶⁾”. Straszne to słowa. Pocięchą jednak jest, że gdy grzesznik rzecze swej duszy: „Wstanę i pójdę do ojca mego⁷⁾”, sprawdzą się na nim słowa proroka: „Choćby były grzechy wasze jako szkarłat, jako śnieg wybleleją; i choćby były czerwone jak karmazyn, będą białe jako wełna⁸⁾”.

Ojciec Święty ufa, że w dniu dzisiejszym synowie marnotrawni pójdą do Ojca Niebieskiego i oczyszczone żalem szczerym i mocnym postanowieniem poprawy życia, serca ofiarują Chrystusowi Panu.

¹⁾ Mat. XV:32. ²⁾ Mat. XI, 28—29. ³⁾ Jan XXI, 15—17. ⁴⁾ Łuk. XXII, 32. ⁵⁾ Żyd. XII, 8. ⁶⁾ I Kor. VI, 9, 10. ⁷⁾ Łuk. XV, 18. ⁸⁾ Iz. I, 18.

Ten, co gorszył innych, rzeknie: już gorszyć nie będę, zgorzienia naprawię. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Ten, co siał nienawiść, rzeknie: wyrzekam się nienawiści, będę się starał, aby zgoda wśród braci była. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Ten, co innych krzywdził, szkodę wyrządzał, niesumienne obowiązki wypełniał, obmowy i potwarze szerzył, rzeknie: już krzywdzić nie będę, potwarze odwołam, obmów zaprzestam, szkodę wynagrodzę, obowiązki moje dobrze spełniać będę. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Ten, co prowadził rozmowy nieprzystojne, śpiewał sprośne piosenki, oddawał się bezwstydnym tańcom, obnażał ciało swe nieprzystojnym ubraniem, rozpuście się oddawał, rzeknie: nie można bawić się z djabełm i Bogu się podobać. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Ten, co topił rozum w alkoholu, rozpijał siebie i innych, co raczej do zwierzęcia, niż człowieka, był nieraz podobny, co przez pijaństwo nędzę do domu sprowadzał, rzeknie: odrzekam się tego wroga mego i rodziny mojej. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Ten, co przeciwko Bogu, wierze świętej, Kościołowi i jego prawom, sługom ołtarza występował, niewiarę szerzył, bluźnił, rzeknie: wyrzekam się czarta i pychy jego. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Zły sługa ołtarza, zły ojciec, zła matka, zły syn, zła córka, zły nauczyciel, zły urzędnik, zły gospodarz, zły robotnik rzeknie w sercu swoim: zawrócę ze złej drogi. Wstanę i pójdę do Ojca mego!

Ojciec Święty ufa, że w dniu dzisiejszym synowie marnotrawni tak właśnie mówić będą, takie postanowienia czynić będą. I oczyma wiary widzi liczne szeregi synów marnotrawnych, poświęcających swe serca Chrystusowi.

Boże mój, ileż to radości dzisiaj w niebie z nawracających się grzeszników! Jezus tuli ich do serca swego, oblicze Matki naszej rozjaśnione. Aniołowi i święci Hosanna śpiewają — czyż Chrystus Pan nie rzekł: „Powiadam wam, że tak będzie radość w niebie nad jednym grzesznikiem pokutę czyniącym, niż nad dziewięćdziesięciu i dziewięciu sprawiedliwych, którzy nie potrzebują pokuty“¹⁾.

Powiedział Chrystus: „I drugie owce mam, które nie są z tej owczarni, i one potrzeba, abym przywiódł: i słuchać będą głosu mego: i stanie się jedna owczarnia i jeden pasterz“²⁾.

Zastępca Chrystusa Pana na ziemi, Ojciec Święty, pragnie te owce, które nie są w owczarni Chrystusowej, pozyskać i Boskiemu Sercu Jezusowemu ofiarować.

Najpierw pragnie ofiarować tych, których albo błędne mniemania uwiodły, albo niezgoda oddzieliła od Kościoła świętego, jak prawosławnych, protestantów, kalwinów, marjawitów i innych.

Chrystus Pan jeden Kościół ustanowił: święty, apostołski, powszechny, a pycha ludzka wprowadziła właśnie, utworzyła sekty, rozrywała jedność Kościoła. Czego kaci, krzyżujący Zbawiciela, nie ośmielili się uczynić, nie rozdarli nieszytej szaty Jego, lecz o nią los rzucili, to pycha ludzka uczyniła, rozdierając nieszytą szatę Chrystusową, Jego Kościół święty!

Ze wszystkich świętych, ze wszystkich zakątków ziemi wzbija się dzisiaj w niebo błaganie, aby zbłąkani i zwiedzeni do jedności wró-

¹⁾ Łuk. XV, 7.

²⁾ Jan X, 16.

cili, aby serca swe, wzbogacone jednością kościelną, ofiarowali Najświętszemu Sercu Jezusowemu.

Dziękujmy Bogu, że u nas na Podlasiu uwiedzeni do jedności w Kościele stopniowo wracają, wyrzekając się odszczepieństwa i uznając Ojca Świętego za Głowę Kościoła. Powoli wracają do Kościoła prawosławni i marjawi.

Daj Boże, aby wróciły dawne czasy, gdy na Podlasiu wszyscy do prawdziwego Chrystusowego Kościoła należeli i chwając Boga w różnych obrządkach, nie przestawali być braćmi i owszem, społecznie się miłowali, nawzajem w świątyniach jednego i drugiego obrządku bywali i razem się modlili. Nie daj Boże, aby lud Twój wierny podlaski dawał ucho tym, którzy występują przeciwko obrządkowi wschodniemu! Obrządek wschodni w Kościele Chrystusowym jest tak samo święty, tak samo drogi, jak i łańciński. Kto inaczej mówi, kto przeciwko wolności obrządków w Kościele występuje, ten co najmniej nie zna nauki Kościoła, nie jest ducha Chrystusowego, jeżeli nie jest wysłannikiem piekła, siejącego niezgodę wśród braci.

Do owczarni Chrystusowej mają przyjść nie tylko ci, którzy kiedyś do niej należeli, jeżeli nie sami, to ich ojcowie i dziadowie, lecz i ci, którzy nigdy nie byli w Kościele, którzy błąkną się w ciemnościach pogaństwa lub islamizmu, jak również i dzieci, niegdyś szczególnie umiłowanego przez Boga narodu żydowskiego, który wzgardził Chrystusem. I za nich wznosi Ojciec Święty modły do Boga, a z Ojcem Świętym my wszyscy, aby do owczarni Chrystusowej należeli, aby swe serca Najświętszemu Sercu Jezusowemu ofiarowali.

Dobry Jezus za wszystkich ludzi na krzyżu umarł, za wszystkich Krew Przenajświętszą przelał, do wszystkich z krzyża ramiona wyciągnął. Daj, Panie, abyśmy braterskie ramiona wyciągali do wszystkich ludzi bez względu na ich narodowość, na ich wierzenia, abyśmy wszystkich miłowali, wszystkim dobrze czynili, a w ten sposób abyśmy pomagali wypełnieniu się Twej, Chryste, modlitwy: „Ojczy święty, zachowaj ich w imię twoje, których mi dałeś: aby byli jedno, jako i my”¹⁾.

Najmilsi, wiemy, że nikogo wśród nas niema, ktoby nie pragnął serca swego poświęcić Najświętszemu Sercu Jezusowemu. Wiemy, że nikogo wśród nas niema, ktoby nie pragnął, aby serca wszystkich ludzi na całym świecie poświęcone były Najświętszemu Sercu Jezusowemu.

Zanim kapłan odczyta akt poświęcenia całego rodu ludzkiego Najśw. Sercu Jezusowemu i w ten sposób złączymy się z głosem Ojca Świętego Piusa XI, przynajmniej przez pięć minut w ciszy, zapatrzni w Najśw. Sakrament, zastanawiamy się, czy nie należy nam serca naszego z czego oczyścić przez żal serdeczny, mocne postanowienie, abyśmy czystym sercem mogli powtarzać słowa Ojca Świętego ofiarowania samych siebie i całego rodu ludzkiego Najśw. Sercu Jezusowemu.

Niech nikt nie wychodzi ze świątyni, jako syn marnotrawny!

Wychodźmy wszyscy z Domu Bożego i wracajmy do domów naszych, jako przyjaciele Chrystusa Pana, któremu oddaliśmy serca nasze.

Czyn miłości bliźniego, chrześc jańskiego miłosierdzia, niech upiększy pierwszy dzień nowego dla nas roku. Niech nikogo wśród nas

¹⁾ Jan XVII, 11.

nie będzie, nikogo, ktoby dnia 1 stycznia nie pocieszył smutnego, nie połamał chleba z głodnym, nie wsparł biednego!

Za dniem pierwszym Nowego Roku przyjdą następne dni życia naszego, dni dobre, dni cnoty, czynów szlachetnych, dni coraz nowe, sprowadzające na nas błogosłowieństwo Boże.

Najświętsze Serce Jezusowe, króluj nad nami! spraw, aby serca nasze zawsze Ci były oddane!

A teraz oczy i serca zwróćmy ku Najświętszemu Sakramentowi i w ciszy rozmawiajmy przez chwilę z Boskim Zbawicielem, który na nas patrzy z tej Hostji Przenajświętszej.

Akt poświęcenia całego rodu ludzkiego Najświętszemu Sercu Jezusowemu.

O Jezu najśodszy, Odkupicielu rodzaju ludzkiego, wejrzyj na nas, korzących się u stóp ołtarza Twego. Twoją jesteśmy własnością i do Ciebie należeć chcemy; oto dzisiaj każdy z nas oddaje się dobrowolnie Najświętszemu Sercu Twemu, aby jeszcze ściślej zjednoczyć się z Tobą. Wielu nie zna Cię wcale; wielu odwróciło się od Ciebie, wzgardziwszy przykaniem Twemi. Zlituj się nad jednymi i drugimi, o Jezu najlaskawszy, i pociągnij wszystkich do Świętego Serca Twego. Królem bądź nam, o Panie, nie tylko wiernym, którzy nigdy nie odstąpili od Ciebie, ale i synom marnotrawnym, którzy Cię opuścili. Spraw, aby do domu rodzicielskiego wrócili co prędzej i nie zginęli z nędzy i głodu. Króluj tym, których albo błędne mniemania uwiodły, albo niezgoda oddziela; przywiedź ich do przystani prawdy i jedności wiary, aby rychło nastąpiła jedna owczarnia i jeden pasterz. Królem bądź tych wszystkich, którzy jeszcze błakają się w ciemnościach pogaństwa lub islamizmu, i rącz ich przywieść do światła i królestwa Bożego. Wejrzyj wreszcie okiem miłosierdzia Swego na synów tego narodu, który był niegdyś narodem szczególnie umiłowanym. Niechaj spłynie i na nich, jako źródło odkupienia i życia, ta Krew, którą oni niegdyś wzywali na siebie. Zachowaj Kościół swój, o Panie, i użyż mu bezpiecznej wolności. Użyż wszystkim narodom spokoju i ładu. Spraw, aby ze wszystkiej ziemi od końca do końca, jeden brzmiał głos: Chwała bądź Bożemu Sercu, przez które nam stało się zbawienie; jemu cześć i chwała na wieki. Amen.

Dan w Siedlcach w dniu święta Niepokalanego Poczęcia N. Marji P. 1925 r.

† HENRYK biskup.

Wielebne Duchowieństwo pismo to odczyta zamiast nauki w czasie nabożeństwa na zakończenie starego roku.

† HENRYK biskup.

Protokół

XVI-ej Konferencji XX. Dziekanów, odbytej w dniu 8 października 1925 roku, pod przewodnictwem Najdostojniejszego Biskupa Ordynariusza.

Obecni: Biskup Sufragan Czesław Sokołowski, ks. infułat Karol Dębiński, wszyscy XX. Dziekani oraz sekretarz Konferencji, kanclerz Kurji, ks. Roman Wilde.

Po odmówieniu modlitwy do Ducha Św. i do Najśw. Marij Panny, przystąpiono do obrad.

I. Podział sum, przyznanych przez Konkordat w aneksie A dla duchowieństwa parafjalnego. Według wyjaśnień, zawartych w aneksie A konkordatu, suma ryczałtowa, przyznana dla proboszczów, ma być dzielona pomiędzy diecezje w stosunku dochodów z ziemi. Stosownie do tego Biskupi opracowali projekt podziału tej sumy pomiędzy poszczególne diecezje. Choć obecnie dostateczne utrzymanie duchowieństwa nie jest zabezpieczone w konkordacie i sprawa ta została przekazana, według konkordatu, specjalnej umowie, powstaje pytanie, czy ryczałt, przypadający dla duchowieństwa parafjalnego w diecezji, nie należałoby rozdzielać pomiędzy kapłanami w stosunku do ich dochodów, aby w ten sposób przyjąć z pomocą kapłanom, którzy posiadają niedostateczne środki utrzymania. Nad sprawą tą zastanawiali się na swych zebraniach Pasterze diecezji Rzeczypospolitej. Zebrani jednogłośnie oświadczali, że podział ryczałtu, przypadającego na duchowieństwo parafjalne, powinien być rozdzielany pomiędzy kapłanami proporcjonalnie do ich dochodów; podział taki będzie słuszny i sprawiedliwy. Po ustaleniu tej zasady zaczęto zastanawiać się, co należy zaliczać do dochodów, które mają być brane pod uwagę przy podziale ryczałtu, przeznaczonego dla duchowieństwa parafjalnego diecezji naszej. Ustalono, że do dochodów, które mają być brane pod uwagę przy podziale ryczałtu, należy zaliczyć: a) dochód z ziemi brutto, b) dochód z nieruchomości brutto, c) jura stolae, d) dochód z kancelarii parafjalnej po potrąceniu wydatków; do dochodów, które brane być mają pod uwagę przy podziale wspomnianego ryczałtu, nie należy zaliczać: a) stypendjów mszalnych i b) wynagrodzenia, otrzymywanego za nauczanie religji w szkołach.

XX. Dziekani przed dniem 26 października zwołają konferencje dekanalne, na których ustalony będzie, według powyższych wskazań, dochód każdego z XX. proboszczów i XX. wikariuszów za jeden miesiąc w przecięciu, biorąc pod uwagę dochody od 1-go października 1924 r. do 30 września 1925 r. Na podstawie tego wykazu będzie przeprowadzona 26 października dyskusja, następnie przyjęty będzie wykaz poszczególnych parafij, służący jako wskaźnik do podziału ryczałtu, przyznanego za aktualnie obsadzone probostwa i wikaryjaty. Podział ten uskutecznić będzie specjalna komisja, składająca się z 3-ch kapłanów, wybranych przez konferencję XX. Dziekanów i zaaprobowanych przez Ordynariusza.

Jako minimum uposażenia przyjmuje się projekt, opracowany przez Najdostojniejszy Episkopat, a mianowicie: a) proboszczowie w Poznaniu, Warszawie, Wilnie, Lwowie, Krakowie po 1400 punktów, co przy mnożnej 43 stanowi 600 zł., b) proboszczowie w miastach, liczących ponad 50.000 mieszkańców; w miastach, będących siedzibą

władz diecezjalnych; w miastach wojewódzkich; w znaczniejszych uzdrowiskach kąpielowych lub klimatycznych — po 1100 punktów, co obecnie wynosi 470 zł., c) proboszczowie we wszystkich innych miejscowościach, po 1000 punktów, co wynosi obecnie 430 zł., d) wikariusze w miejscowościach, wskazanych w pp. a i b — po 1000 punktów, wikariusze w innych parafjach — po 800 punktów. O ileby ryczałt, wyznaczony na proboszczów, nie wystarczał na to minimalne uposażenie, to dzielony byłby proporcjonalnie do brakującej pełnej sumy, o ile zaśby przewyższał minimalne uposażenie, to nadwyżka dzielona była pomiędzy wszystkich proboszczów, bez względu na ich dochody, w równych częściach; to samo, co powiedziano o proboszczach, odnosi się i do wikariuszów. Części ryczałtu, przyznanego duchowieństwu parafjalnemu, przypadające na nieobsadzone probostwa i wikariaty, Ordynariusz obracać będzie na potrzeby diecezjalne. Zebrani dochodzą do wniosku, że wynagrodzenie, otrzymywane za nauczanie religii w szkołach przez duchowieństwo parafjalne, o ile na parafji jest więcej niż jeden kapłan, powinno być dzielone pomiędzy duchowieństwem parafjalnym w tym stosunku, jak są dzielone jura stolae.

II. Podatek dochodowy. Ze względu na liczne skargi, zaneszone przez duchowieństwo na niesprawiedliwe wymierzanie im podatku dochodowego, Biskupi postanowili w sprawie tej zwrócić się do rządu i wydelegowana komisja, składająca się z 3-ch Biskupów, przedstawiła Prezesowi Rady Ministrów i zarazem Ministrowi Skarbu obecny stan rzeczy. Po naradzie ustalono, że w wątpliwościach, podnoszonych przez komisje szacunkowe, co do wysokości wskazanego przez kapłana jego dochodu, albo w wypadku skargi ze strony kapłana na niesłusznie wyznaczoną mu sumę podatku dochodowego, odpowiednie władze skarbowe zwracać się będą do Kurji diecezjalnej o określenie wysokości dochodów płatnika. Ustalono też, że stypendja mszalne manualne nie ulegają upodatkowaniu. Biskupi, pragnąc duchowieństwu swem przyjąć z pomocą, postanowili ten obowiązek przyjmując na siebie, ufni, że kapłani najskrypatniej określą swe dochody i że broniącego ich Biskupa nie narażą na zarzut, że występuje w obronie rzeczy, niezgodnych z prawdą. Ordynariusz zwraca się do zebranych XX. Dziekanów, aby o powyższem powiadomili swych konfratrów i na konferencji dekanalnej przed 26 października, na której określane będą dochody proboszczów i wikariuszów, określili wysokość dochodów miesięcznych w przecięciu, podlegających podatkom majątkowemu. Podatkowi temu podlegają a) dochód brutto z ziemi, b) dochód brutto z nieruchomości, c) dochód z jura stolae, d) dochód z wynagrodzenia za lekcje, dawane w szkołach, e) dochód z kancelarii parafjalnej, po potrąceniu wydatków na rzecz kancelarii, f) część, przypadająca z ryczałtu.

O ileby który z kapłanów płacił podatek dochodowy od wynagrodzenia, otrzymywanego za lekcje w szkole, albo z dotacji, np. jako członek kapituły, lub inny, to sumy te nie wnoszą się do dochodu, podlegającego opodatkowaniu, jak wyżej.

Stosownie do narady z Prezesem Rady Ministrów, nie potrzeba przy dochodach z jura stolae i z kancelarii parafjalnej precyzować poszczególnych pozycji, wystarcza podanie ogólnej sumy.

III. Zniesienie ograniczeń Kościoła Katolickiego w Pol-

sce. W związku z wejściem w życie konkordatu, wydany został dnia 26 sierpnia r. b. okólnik Prezesa Rady Ministrów w sprawie zniesienia ograniczeń, ciążyących na Kościele Katolickim w Polsce. Biskup Płocki wydał drukiem wyjaśnienia poszczególnych przepisów zniesionych ograniczeń. XX. Dziekani otrzymali po jednym egzemplarzu tej broszury. Zebrani proszą, aby Kurja dla każdego kapłana diecezji Podlaskiej sprowadziła tę broszurę, a o ileby to było niemożliwe, aby wyjaśnienia te zostały przedrukowane w Wiadomościach Diec. Podlaskich.

IV. Sprawy szkolne. Ks. kan. Olędzki komunikuje, że obecnie opracowują się wnioski w sprawie administracji szkolnictwa powszechnego, że we wnioskach tych pominięto udział duchowieństwa w radach i dozorach szkolnych, jak to było dotąd, odczytuje zakomunikowany mu projekt pod tytułem: „Administracja szkolnictwa powszechnego”. Zebrani proszą Ordynarjusza, aby przedstawił tę sprawę Episkopatowi Polskiemu. Ordynarjusz przyrzeka to uczynić i zarazem zwraca uwagę: 1) że kapłani już obecnie na zebraniach powinni bronić zasady, iż duchowieństwo z racji powołania swego powinno z urzędu należeć do rad i dozorów szkolnych, 2) że kapłani, należący do tych instytucji, bezwzględnie powinni w nich przyjmować żywy udział i nie opuszczać sesyj, 3) że w szkołach powinni pilnie nauczać religii, jak to postanawia Synod, i pod żadnym pozorem nie opuszczać lekcyj, 4) że w szkołach, w których nauczający świecki nie może otrzymać misji kanonicznej do nauczania religii, proboszcz, względnie wikarjusz, ma wyklądać religję, 5) że duchowieństwo powinno szczególniejszą zwrócić uwagę na młodzież, wśród której coraz bardziej ludzie źli sięją posiew niewiary i skierowują młodzież na drogę pijaństwa i rozpusty. Jeżeli nie będziemy wykonywali tego, co powiedziano wyżej, każdy zaniedbujący się kapłan zda surowy rachunek przed Bogiem i ojczyzną za zdeprawowanie dusz młodzieży. XX. Dziekani mają w szczególniejszy sposób czuwać nad sprawami szkolnictwa, wykładu religii w szkołach w ich dekanatach i dawać Ordynarjuszowi szczegółowe raporty, jak tego żąda Synod.

V. Związek Misyjny. Ks. infulat Dębiński, diecezjalny dyrektor Związku, daje sprawozdanie z działalności Związku M. K. w diecezji, jak również ze zjazdu ogólnego dyrektorów diecezjalnych tego Związku w Polsce, jaki miał miejsce w Krakowie w dniach od 22 do 25 września r. b. Diecezja Podlaska, stosunkowo do innych diecezji, pod względem składek stoi dobrze. Jedną z przyczyn, dla których działalność Z. M. K., według słów referenta, jest słaba, to obojętność duchowieństwa dla sprawy misyj. XX. Dziekani w wielkiej mierze mogą przyczynić się do rozwoju Z. M. K. przez zachęcanie konfratrów do zapisywania się w poczet członków Związku.

V. Bractwa. Biskup Sufragan przypomina, że na dzień 1 czerwca r. b. mieli XX. Proboszczowie nadesłać po trzy egzemplarze statutów bractwa Różańcowego do aprobaty Władzy Diecezjalnej (W. D. P., 1925 r. Nr. 2—3, str. 90), lecz dotąd mniej niż połowa XX. Proboszczów to uczyniła, wobec czego, pod ścisłą odpowiedzialnością kanoniczną, należy najdalej do 1 stycznia 1926 r. nadesłać po trzy egzemplarze (nie więcej) statutów bractwa Różańcowego.

Również XX. Proboszczowie parafij, w których są erygowane kanonicznie bractwa św. Trójcy i św. Anny, pod taką odpowiedzialno-

ścią, powinni nadesłać na dzień 1 stycznia 1926 r. do aprobaty Władzy Diec. po 3 egzemplarze statutów bractwa Trójcy Przenajświęt. i św. Anny.

Przypominając obowiązek zakładania w każdej parafii bractw Najśw. Sakramentu i Nauki Chrześcijańskiej, Biskup Sufragan ponownie wyjaśnia, że nie potrzeba zwracać się do Kurji o pozwolenie na erekcję lub o wydanie dekretów erekcyjnych, lecz wprost nadsyłać do aprobaty po trzy egzemplarze statutów tychże bractw przez Władzę Diec., a łącznie z aprobatą statutów będzie wydany dekret erekcyjny.

W ciągu ostatniego kwartału r. b. oraz w ciągu pierwszej połowy 1926 roku, a zatem do dnia 1 lipca 1926 roku wszyscy XX. Proboszczowie powinni wygłosić w czasie sumy dwie nauki o bractwach, wykazując pożytek i zadanie bractw wogóle oraz informując, zgodnie ze statutami, o bractwach, istniejących w odnośnych kościołach. Przy rozwijaniu punktów o współdziałaniu członków bractwa i tercjarstw ze stowarzyszeniami, pozostającymi pod opieką Kościoła, należy wiernym polecać, wedle możliwości, współpracę, rodziców chrześcijańskich wzywać, by dzieci swoje zachęcali do wstępowania do stowarzyszeń młodzieży, tak zwanych patronackich.

W każdej parafii należy dążyć do uzyskania erekcji, o ile tego dotąd nie przeprowadzono: tercjarstwa, i bractw: Różańca św., Najśw. Sakramentu i Nauki Chrześcijańskiej. Dopóki nie rozwinię się odpowiednio działalność tych bractw, Ordynariusz nie będzie udzielał pozwoleń ani też erygował w parafii żadnych innych bractw kościelnych.

VII. Portatyły. Duchowieństwo nie powinno zwlekać z zamawianiem portatyli. Zamawiać je można u ks. prał. L. Romanowskiego w Białej. Jako termin prekluzyjny do zamawiań, wyznacza się termin dwumiesięczny, t. j. do 15 grudnia r. b. Po tym terminie nikt nie będzie mógł się wymawiać, że nie mógł postarać się o portatyły do swego kościoła.

Odmówienie modlitwy do Najśw. Marji Panny zakończyło konferencję.

Siedlce, dnia 8 października 1925 r.

Sekretarz Konferencji *Ks. Roman Wilde.*

Postanowienia, zarządzenia, polecenia i oświadczenia, zawarte w protokóle XVI konferencji XX, Dziekanów, uznajemy za Nasze i nadajemy im moc obowiązującą.

Siedlce, dnia 8 października 1925 roku.

† **HENRYK biskup.**

Kanclerz *Ks. Roman Wilde.*

Protokół

XVII Konferencji XX, Dziekanów, odbytej w dniu 26 października 1925 roku, pod przewodnictwem Najdostojniejszego Biskupa Ordynariusza.

Obecni: Biskup Sufragan Czesław Sokołowski, wszyscy XX, Dziekani oraz sekretarz konferencji, Kanclerz Kurji, *Ks. Roman Wilde.*

Po odmówieniu modlitwy do Ducha Świętego i do Najświętszej Marii Panny, przystąpiono do obrad.

I. Wykazy dochodów Duchowieństwa parafjalnego. Wszyscy XX. Dziekani odczytują w kolei porządku alfabetycznego wykazy dochodów Duchowieństwa parafjalnego, sporządzone na kongregacjach dekanalnych, które mają służyć jako podstawa do określenia podziału sum ryczałtowych, przyznanych przez konkordat w aneksie A dla duchowieństwa parafjalnego, pomiędzy proboszczami i wikarjuszami diecezji Podlaskiej. Zebrani sprawdzają wykazy poszczególnych dekanatów i z małymi poprawkami przyjmują. Ordynarjusz podkreśla, że na tych wykazach, które, jest przekonany, że Duchowieństwo podało zgodnie z rzeczywistością, opierać się będzie w razie zwrócenia się do Niego przez kapłanów albo Izby Skarbowe w sprawie podatku dochodowego. Zwraca uwagę, że jeżeliby były jakie nieścisłości w danych wykazach, aby XX. Dziekani, pod osobistą odpowiedzialnością, po sprawdzeniu stanu rzeczy, zawiadomili o tem Kurję. Wobec podniesionej wątpliwości wyjaśniono, że do dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu i podziałowi sumy ryczałtowej, należy i dochód z kancelarii parafjalnej. Wykazy te służyć mają też jako podstawa do podziału sum, przyznanych przez konkordat w aneksie A dla Duchowieństwa parafjalnego, pomiędzy proboszczami i wikarjuszami. Biorąc pod uwagę, że XX. Dziekani za swą pracę, związaną z wydatkami na podróże, na korespondencję, nie otrzymują żadnego wynagrodzenia, zdecydowano, aby XX. Dziekani, którzy nie posiadają uposażenia z racji należenia do kapituły katedralnej lub kolegiackiej, przy rozdziale ryczałtu, gdyby im nawet nie wypadało 250 punktów, otrzymywali minimum 250 punktów, o których jest mowa w aneksie A konkordatu. Do podziału wyżej wspomnianego ryczałtu pomiędzy proboszczami i wikarjuszami wybrano komisję, która podział ten przeprowadzać będzie razem ze skarbnikiem diecezjalnym w składzie następującym: 1) Dziekan Biański, 2) Dziekan Łukowski i 3) Dziekan Międzyrzeczki.

II. Uroczystość pogrzebania w Warszawie zwłok Żołnierza Polskiego dnia 2 listopada. Ordynarjusz oświadcza: dnia 2 listopada r. b. w stolicy odbędzie się uroczystość pogrzebania zwłok Żołnierza Polskiego. Jest to dzień wielki, w którym cała Polska będzie oddawała hołd bohaterom swoim, którzy dla wywalczenia wolności i w jej obronie nie wahali się złożyć w ofierze życia. Od nas należy się im modlitwa, garąca prośba do Boga, aby cieszyli się szczęściem wiecznym w Królestwie Bożem. Przykład ich ma nam nasywać myśl i wyrabiać w nas coraz głębsze przekonanie i silniejszą wolę do ponoszenia wszelkich ofiar dla dobra Ojczyzny. Zwyciężyli i przez krew swą zachowali wolność, bo stali ramię przy ramieniu, to nas ma pobudzać do unikania waśni, partyjności, do miłowania całej Ojczyzny, a w niej wszystkich jej synów. W tym duchu Przewielbne Duchowieństwo przemawiać będzie podczas żałobnego nabożeństwa w dniu 2 listopada. Przy piątej stacji wezwie wszystkich, aby odmówili 3 Zdrowaś Marja i 3 razy Wieczny odpoczynek za dusze poległych żołnierzy polskich. Jeżeliby chciano, aby na cmentarzu był urządzony katafalk z symbolami żołnierza polskiego w dniu 2 listopada, Ordynarjusz na to pozwala i zachęca do najgorliwszego współdziałania z komitetami obchodu uroczystości pogrzebania zwłok

Żołnierza Polskiego. O powyższem XX. Dziekani niezwłocznie zawiadomlą XX. Proboszczów i Rektorów kościołów w swoich dekanatach.

III. Tercjarstwo. 1. W odpowiedzi na kwestjonariusz diecezjalny w sprawie tercjarstwa, wyrażono życzenie, aby O. Wizytator Diecezjalny odwiedzał tercjarzy po parafjach. Na to Biskup Sufragan wyjaśnił, że O. Wiator kapucyn chętnie gotów to uczynić, atoli wizyty takie odbywa na zaproszenie XX. Dyrektorów parafjalnego koła członków III-go Zakonu i wyraża życzenie, aby nie do poszczególnych parafij, lecz do kilku mógł przybyć za jednym przyjazdem. Wobec tego XX. Dziekani omówią tę sprawę na kongregacjach dekanalnych i wejdą w porozumienie z O. Wiatorem, wizytatorem diecezjalnym tercjarstwa, by mógł odrazu przybyć na wizytację tercjarstwa w kilku parafjach dekanatu.

2. O erekcję tercjarstwa XX. Proboszczowie, po otrzymaniu zgody Władzy Diecezjalnej, będą się zwracać wyłączenie do O. Wiatora w Warszawie, który jest u nas wizytatorem diecezjalnym III Zakonu.

IV. Bractwa. Na konferencjach dekanalnych i w raportach do Kurji niektórzy XX. Proboszczowie poruszali sprawę opłat wpisowego i składek w bractwach, zaznaczając napotykanne trudności, wobec braku pieniędzy wśród ludności. Biskup Sufragan wyjaśnia, że w obecnych warunkach na sprawę wpisowego i składek nie należy kłaść nacisku i pomimo zaaprobowanych w statutach wysokości wpisowego i składek, należy czynić wszelkie ułatwienia, dopóki obecne warunki trwają, wobec czego XX. Proboszczowie otrzymują upoważnienie do określania takiego wpisowego i wkładek członkowskich, jakie uznają za możliwe, a nawet do niepobierania ich zupełnie. Prawda, że wobec tego akcja miłosierdzia, oświaty i inna, związana z wydatkami materialnymi, osłabnie w bractwach, lecz to nas nie powinno przestraszać, w normalnych warunkach, w przyszłości bractwa będą mogły spełniać przyjęte na siebie zobowiązania.

V. Wzorowe lekcje wykładu religji. Ordynariusz konferował z naczelnym wizytatorem religji w szkołach, ks. prał. Ciepłińskim, o sposobach przyścia z pomocą Duchowieństwu parafjalnemu w metodzie najlepszego wykładu religji w szkołach. Z konferencji tej wyrodził się projekt, aby specjalnie wyszkolony kapłan przybywał na kongregacje dekanalne i tutaj dawał zebrany wyjaśnienia teoretyczne i praktycznie przerabiał w jednej ze szkół z zebranymi lekcje religji. XX. Dziekani projekt ten witają z radością, lecz zaznaczają, że w ciągu roku trudno go wykonać, możliwe to będzie tylko w czasie po Bożem Ciele i w czasie wakacyj. W czasie wakacyj, chociaż szkoły są nieczynne, nie będzie stanowiło żadnej trudności zgromadzić dziecię do szkoły na jedną lub dwie godziny. Proszą też, aby można było dla Duchowieństwa parafjalnego w odpowiednim czasie gromadzić je częściami, urządzać systematyczne kursa wykładu religji.

VI. Wykazy w sprawie świątyń i budynków kościelnych. Ze względu na zbliżające się rokowania z rządem w sprawie świątyń i budynków kościelnych, niepozostających w zawiadywaniu kościoła, zwrócono się do Duchowieństwa o przysłanie tych wykazów. Okazało się, że ze wszystkich dekanatów otrzymano już odpowiedzi, z wyjątkiem następujących parafij: 1. Brzeźnica Książęca, 2. Bruss, 3. Lubień, 4. Różanka, 5. Świerszczów, 6. Czerwonko, 7. Kożuchówek, 8. Nieciecz, 9. Gródek, 10. Korytnica Łaskarzewska, 11. Życzyn, 12. Roz-

wadówka i 13. Suchożebry. Ordynarjusz poleca, aby właściwi Dziekani albo natychmiast w Kurji złożyli potrzebne wiadomości, albo, gdy tych wiadomości nie posiadają, aby jaknajprędzej przesłali od właściwych proboszczów do Kurji. Jeżeliby z powodu zaniedbania wskazania przez niektórych XX. Proboszczów wyżej wspomnianych wiadomości, kościół poniósł stratę, mają XX. Proboszczowie wiedzieć, że będą za to odpowiadać.

VII. Tydzień Akademika Ordynarjusz poleca Duchowieństwu przyjęcie czynnego udziału w akcji IV-go Tygodnia Akademika, który odbędzie się na terenie całego kraju w dniach 4—11 listopada r. b. Tydzień ten ma na celu pomoc młodzieży akademickiej.

VIII. Pomnik Henryka Sienkiewicza w Częstochowie. Ordynarjusz oświadcza: ś. p. Henryk Sienkiewicz dziełami swemi związał nas silnie z Częstochową, z Paniąką Jasnogorską, przyczyniał się do rozbudzania ducha religijnego, pokolenie nasze ś. p. Henrykowi Sienkiewiczowi zawdzięcza, że po dniach klęsk poczęło nabierać ufności w szczęśliwszą przyszłość, niema bowiem takich terminów, w których przy Bożkich auxiliach unitis viribus nie można było wyjść, uczył Mistrz słowa polskiego. Henrykowi Sienkiewiczowi w znacznej mierze pokolenie nasze zawdzięcza ducha narodowego, stąd też z radością witamy myśl postawienia w Częstochowie pomnika Henrykowi Sienkiewiczowi i zachęcamy Duchowieństwo, ażeby w tej sprawie pomagało komitetowi, który powstał w Częstochowie, a którego jednym z członków honorowych jest J. E. Biskup Kujawsko-Kaliski Stanisław Zdzitowiecki.

IX. Dozory kościelne. Na podstawie konkordatu i związanego z nim okólnika Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia r. b. dozory kościelne na terytorjach b. zaboru rosyjskiego przestały istnieć, wobec czego wybory do nich nie mogą być przeprowadzane. Do wydania nowego zarządzenia Ordynarjusz obecnych członków dozorów kościelnych, aż do odwołania, mianuje członkami rady parafjalnej, na czele której, w charakterze przewodniczącego, mianuje proboszcza w każdej parafji. Specjalne zarządzenia będą wydane we właściwym czasie.

X. Stowarzyszenia młodzieży. Wszędzie daje się spostrześć akcja wśród młodzieży, zmierzająca ku temu, aby młodzież naszą przez rozpijanie, nieprzystojne zabawy i rozpustę zdeprawować, odciągnąć od wiary Chrystusowej. XX. Proboszczowie, pomimo nadmiaru pracy, wszelkich powinni dokładać starań, aby wśród młodzieży jak najczęściej przebywać, łączyć ją w stowarzyszenia, oddzielnie młodzieży męskiej, oddzielnie żeńskiej, według statutów synodalnych, pomagać im w oświacie, w przystojnej zabawie, wskazywać na cele idealne, zachęcać do wyrabiania się na dobrych obywateli, a to wszystko na podkładzie nauki Chrystusowej. Jeżeli tej pracy zaniedbamy, stracimy młodzież i dla Chrystusa i dla Ojczyzny, i słusznie będą mieli do nas rodacy pretensje, żeśmy nie czuwali nad młodzieżą i pozwolili wilkom porywać owce. XX. Proboszczowie mają się wprost wysilać, ażeby młodzież jaknajczęściej karmiła się Ciałem Chrystusowem, to jej doda sił i nie pozwoli utonąć w odmętach bezbożności, pijaństwa i rozpusty.

XI. Organiści i służba kościelna. Episcopat w pracach przygotowawczych do konkordatu zabiegał o dostateczne uposażenie or-

ganistów i służby kościelnej, zabiegi te jednak nie odniosły pożądanego rezultatu, co, według rządu, tłumaczy się tem, że aneks A do konkordatu nie zabezpiecza dostatecznego uposażenia i dla Duchowieństwa, stąd też Episcopat w pracach swych do projektu dostatecznego uposażenia duchowieństwa, który według konkordatu ma być opracowany, stawia jako warunek konieczny, dostateczne uposażenie organistów i służby kościelnej. Zanim to nastąpi, w diecezji naszej Ordynariusz zarządził, aby organistom i służbie kościelnej wypłacano części dochodów, według taksy diecezjalnej, a nadto aby wydzielono dla organistów i służby kościelnej w tych parafjach, w których jest więcej ziemi, po kawałku ziemi, co też i uskutecznilo. Jeżeliby pod tym ostatnim względem rozporządzenie Ordynariusza nie było w niektórych parafjach wykonane, XX. Dziekani w terminie dwumiesięcznym wystąpią z odpowiednimi wnioskami, jaką część ziemi kościelnej przeznaczyc w danej parafji na użytkowanie organisty i sługi kościelnego. Na kongregacjach dekanalnych należy zastanowić się nad środkami utrzymania organisty i sługi kościelnego w tych parafjach, w których kondekanalni dojdą do przekonania, że warunki utrzymania organisty i służby kościelnej są ciężkie, niezabezpieczające koniecznych potrzeb i z odpowiednimi wnioskami zwrócą się do Ordynariusza.

XII. Wizytacje kanoniczne. Ordynariusz oświadcza: Drugi już raz z Najdostojniejszym Biskupem Sufraganiem zwiedzam diecezję. Po ogłoszeniu Synodu zwiedziliśmy wspólnie przez dwa lata 102 parafje i szczęśliwy jestem, że mogę stwierdzić, iż Wielebne Duchowieństwo Podlaskie stara się Synod wprowadzić w życie, a przez to podnieść u nas poziom religijny i moralny diecezji. Chociaż jeszcze nie osiągnęliśmy wszystkiego, lecz praca rozpoczęta rokuje nadzieje, że wszystko, czego od nas Synod chce, wykonano. Za tę pracę z całego serca dziękuję Wielebnemu Duchowieństwu i mam nadzieję, że każda następna wizytacja kanoniczna będzie coraz bardziej radowała serce Biskupa Sufragana i moje na widok pracy kapłanów Podlaskich. Proszę, aby, stosownie do przepisów diecezjalnych, przed przybyciem Biskupa Wizytatora do kościoła kapłani słuchali spowiedzi i nadto aby Ksiądz Proboszcz przed przybyciem Biskupa-Wizytatora opracował plan tych instytucji i domów, które Biskup ma odwiedzić i o godzinie przybycia Biskupa do tych instytucji i domów zainteresowanych powiadomić.

Odmówienie modlitwy do Najśw. Marji Panny zakończyło konferencję.

Siedlce, dnia 26 października 1925 roku.

Sekretarz konferencji *Ks. Roman Wilde.*

Postanowienia, zarządzenia, polecenia i oświadczenia, zawarte w protokóle XVII Konferencji XX. Dziekanów, uznajemy za Nasze i nadajemy im moc obowiązującą.

Siedlce, dnia 26 października 1925 roku.

† **HENRYK** biskup.

Kanclerz Kurji *Ks. Roman Wilde.*

Z KURJI DIECEZJALNEJ.

I. W sprawie bractw. Na dzień 1 stycznia 1926 r. WWJKs. Proboszczowie, niżej wymienionych parafij, winni nadesłać do aprobaty Władzy Diecezjalnej do Kurji w 3 egzemplarzach:

1-o statuty bractwa Trójcy Przenajświętszej z parafji Adamów, Janów, Knychówek, Niemojki, Prostyń, Rozbity Kamień, Sobieszyn, Skibniew, Stoczek Węgrowski, Warszawice, Węgrów, Żeliszew.

2-o statuty bractwa św. Anny z parafji Bobrowniki, Osieck, Prostyń, Ryki, Węgrów.

3-o statuty bractwa Różańcowego z parafij, w których to bractwo istnieje kanonicznie, lub dotąd nie posiada statutów, zaaprobowanych przez Władzę Diecezjalną.

4-o statuty bractwa Szkaplerza Karmelitańskiego są w druku i będą rozesłane właściwym WWKsKs. Proboszczom.

Przyczem przypomina W. Duchowieństwu, iż w nadesłanych 3 egzemplarzach statutów należy zawsze wypełnić wszystkie bez wyjątku miejsca, zaznaczone punktami.

W art. 30 statutów nie wymieniać, iż pierwsze miejsce ma tercjarstwo, gdyż to jest stałą regułą, natomiast pilnie baczyć, by porządek bractw wykazywać podług dawności ich powstania. Przypominamy zarazem, że pierwsze miejsce na procesji liczy się od celebransa, ostatnie zatem będzie najbliższe krzyża, niesionego na procesjach parafjalnych.

II. W sprawie należenia do Koła diec. XX. Prefektów.

Przypomina wszystkim WWKsKs, wykładającym religję w szkołach wszelkiego typu, a zatem i powszechnych, ażeby zapisywali się u ks. kanonika Koronata Piotrowskiego w Siedlcach na członków Koła ks. ks. Prefektów tutejszej diecezji.

III. W sprawie tercjarstwa. Przypomina, że na dzień 1-go stycznia 1926 r. winni nadesłać do Kurji szczegółowe i dokładne odpowiedzi na wszystkie punkty kwestionariusza diecezjalnego w sprawie tercjarstwa (Wiad. Diec. Podl., 1924 r., str. 68—69) WWKsKs. Proboszczowie następujących parafij: 1. Borowie, 2. Brzeziny, 3. Gęś, 4. Grębków, 5. Kąkolownica, 6. Kornica, 7. Łuków (Podwyż. św. Krzyża), 8. Międzyrzec (św. Mikołaja), 9. Pruszyń, 10. Życzyn, 11. Pratulin, 12. Kopcie, 13. Grodzisk, 14. Wirów, 15. Goźlin, 16. Jeziory Sobienie, 17. Osieck, 18. Parysów, 19. Trąbki, 20. Warszawice, 21. Wilga, 22. Prostyń.

KURJA BISKUPIA WOJSK POLSKICH

PRZY
MINISTERSTWIE SPRAW WOJSKOWYCH
ul. Miodowa 24, — Tel. 109-44.

Warszawa, dn. 28/11. 1925.

Do

Prześwietnej Kurji Biskupiej

w Siedlcach.

L. dz. 9155/25.

W myśl rozkazu Oddz. V. szt. gen. MSWojsk. L. 35569/V. 0.25. w załączeniu przesyłam odpis wzoru zezwolenia na zawarcie małżeństwa, jaki winni przedstawiać wojskowi przed zawarciem związku małżeńskiego.

Za Biskupa Polowego W. P.

Ks. Dr. Jachimowski
Dziekan W. P.

Wzór (zał. do dod. do Dz. R. 29/21. poz. 590).
ZEZWOLENIE NA ZAWARCIE MAŁŻEŃSTWA.

Panu

(stopień, imię i nazwisko)

(pełn. sakral. lub urząd)

zezwalam na zawarcie małżeństwa z p.

(imię i nazwisko)

dnia

Ważne w przeciągu 6-ciu miesięcy od daty doręczenia.

Pieczęć urzędowa.

Podpis.

UWAGA: Zezwolenie to należy przedłożyć przed ślubem duchownemu,
 który ma ślubu udzielić.

Rozporządzenia prawno-państwowe.

Okólnik Prezesa Rady Ministrów.

(Monitor Polski z dnia 4 września 1925 r. № 204.)

z dnia 26 sierpnia 1925 r.

wydany w porozumieniu z Ministrami Wyznań Religijnych
 i Oświecenia Publicznego, Spraw Wewnętrznych, Sprawied-
 liwości i Skarbu, zawierający instrukcje celem wykonania
 art. XXV Konkordatu, co do ustaw, rozporządzeń i dekre-
 tów, sprzecznych z postanowieniami Konkordatu.

I.

Z dniem 3 sierpnia r. b. wszedł w życie Konkordat, zawarty mię-
 dzy Rzeczpospolitą Polską, a Stolicą Apostolską, ogłoszony w Dzien-
 niku Ustaw R. P. z dnia 18 lipca 1925 r. Nr. 72, poz. 501, zatwier-
 dzony ustawą z dnia 23 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P., Nr. 47, poz. 324).

Celem ułatwienia władzom wykonawczym zajmowania jednolite-
 go stanowiska wobec przepisu art. XXV Konkordatu, stwierdza się,
 że do przepisów prawnych, których jako sprzecznych z Konkordatem,
 a częściowo i z Konstytucją, nie należy nadal stosować wobec Ko-
 ściola Katolickiego i Jego członków, zaliczyć należy następujące:

A. Obowiązujące w Województwach: Pomorskiem, Poznańskim
 i Górnośląskiej części Województwa Śląskiego:

Pruska ustawa o wykształceniu duchownych i nadawaniu
 im stanowisk (Gesetz über die Vorbildung und Anstellung der Geis-
 tlichen) z dnia 11 maja 1873 r. (Zb. u. st. 191).

Pruska ustawa z dnia 21 maja 1874 r. (Zb. u. str. 139), wy-
 jaśniająca i uzupełniająca ustawę z dn. 11 maja 1873 r. (Gesetz vom
 21. V. 1874 wegen Deklaration und Ergänzung des G. v. 11. V. 1873).

Pruska ustawa o kościelnej władzy dyscyplinarnej i utworze-
 niu królewskiego Trybunału dla spraw kościelnych (Gesetz über die
 kirchliche Disciplinargewalt und die Errichtung des königlichen Ge-

richtshofes für kirchliche Angelegenheiten) z dnia 12 maja 1873 r (Zb. u. str. 198).

Pruska ustawa o ograniczeniu prawa stosowania kościelnych środków karnych i dyscyplinarnych (Gesetz über die Grenzen des Rechts zum Gebrauche kirchlicher Straf — und Zuchtmittel) z dnia 13 maja 1873 r. (Zb. u. str. 205).

Pruska ustawa o zarządzie wakujących biskupstw katolickich (Gesetz über die Vorwaltung erledigter katholischer Bistümer) z dnia 20 maja 1874 r. (Zb. u. str. 135).

Pruska ustawa o zakonach duchownych i pokrewnych im kongregacjach Kościoła Katolickiego (Gesetz, betr. die geistlichen Orden und ordensähnlichen Kongregationen der katholischen Kirche) z dn. 31 maja 1875 r. (Zb. u. str. 217).

Pruska ustawa o prawach starokatolickich związków kościelnych do majątku kościelnego (Gesetz, betr. die Rechte der altkatholischen Kirchengemeinschaften an dem kirchlichen Vermögen) z dn. 4 lipca 1875 r. (Zb. ust. str. 333).

Pruska ustawa o prawach państwowego nadzoru nad zarządem majątku w diecezjach katolickich (Gesetz über die Aufsichtsrechte des Staates bei der Vermögensverwaltung in der katholischen Diöcesen) z dnia 1 czerwca 1876 r. (Zb. u. str. 149).

Rozporządzenie o zaprzysięganiu katolickich biskupów (arcybiskupów, książąt-biskupów) w pruskiej monarchji (Verordnung, betr. die Vereidigung der katholischen Bischöfe, Erzbischöfe, Fürstbischöfe (in der Preussischen Monarchie) z dnia 13 lutego 1887 r. (Zb. ś. str. 11).

Powszechne prawo krajowe dla państw pruskich (Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten) cz. II tytułu z wyjątkiem §§ 183 — 192 wł., 327, 329 — 352 wł., 400 — 411 wł., 418 — 434 wł., 446 — 468 wł., 475 — 477 wł., 568 — 617 wł., 707 — 765 wł., 784 — 798 wł., i 818 — 938 wł.

B. Obowiązujące w Województwach: Warszawskiem i w m. st. Warszawie, Łódzkim, Lubelskim, Kieleckim, Białostockim, Nowogródzkim, Poleskiem, Wołyńskiem i Ziemi Wileńskiej:

Księga pierwsza ustawy obcych wyznań (Zb. pr. tom XI, cz. I. wydanie z 1896 r. w kontynuacji z 1912 r.).

Z ustawy budowlanej (Zb. pr. tom XII wydanie z 1896 r. w kontynuacji z 1912 r.) — art. 139 — z wyjątkiem pierwszego zdania — z uwagą drugą; art. 140 z wyjątkiem pierwszego zdania — z uwagą i art. 141.

Z ustawy o stanach (Zb. pr. tom IX wydanie z 1896 r. w kontynuacji z r. 1912) — artykuły 454 — 476 wł.

Z ustawy o zarządzie gub. Król. Pol. (Zb. tom. II. wydanie z 1896 r. w kontynuacji z r. 1912) — punkty 13 i 14 z art. 18 i punkt 10 z art. 103.

Z zbioru Praw Cywilnych (Zb. pr. tom X, cz. I, wydanie z 1896 r. w kontynuacji z 1912 r.) artykuł: 65 i 67 z uwagami, 72 do 75 wł., 1489 i 1503.

Z prawa o Małżeństwie 1836 r. (Dz. Pr. XVIII) — artykuły: część 198-go od słowa „wyjąwszy” aż do końca, 199 — 203 wł.

Ukaz z dnia 4 listopada 1870 r. (Dz. pr. tom 70, str. 463).

Postanowienia Komitetu Urządzącego w Królestwie

Polskiem z dnia 29 grudnia 1870 r./10 stycznia 1871 r. (Dz. pr. tom 71, str. 75).

Uchwała Komisji do spraw Król. Pol. z dnia 26 listopada 1872 r. (Zb. pr. i rozp. Nr. 8 z 1873 r., poz. 73).

C. Obowiązujące w Województwach: Krakowskiem, Lwowskiem, Stanisławowskiem, Tarnopolskiem i cieszyńskiej części Województwa Śląskiego:

Dekret Nadw. z dnia 17 czerwca 1786 r. (odnośnie postanowień dotyczących prezenty).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 7 stycznia 1792 r. (titulus mensae).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 17 kwietnia 1800 r. L. 846 — (udzielanie tytułu stołu z funduszu religijnego).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 2 kwietnia 1802 r. L. 151 o uregulowaniu duchowieństwa świeckiego i zakonnego, tudzież duchownych zakładów naukowych (seminarja biskupie).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 1 września 1808 r. L. 17780, o obowiązku plebanów do zakładania i utrzymywania „fundus instructus”.

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 23 stycznia 1812 r. L. 18, w sprawie oddania zarządu majątku beneficjatom parafjalnym.

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 29 października 1812 r. L. 14200 (odnośnie postanowień dotyczących seminarjów).

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 30 stycznia 1812 r. L. 1302, o odbieraniu inwentarza.

Dekret Nadw. z dnia 25 kwietnia 1817 r. (Zb. ust. sąd. Nr. 1332) — (o postępowaniu w razie śmierci beneficjanta).

Dekret Gub. z dnia 9 września 1820 r. L. 42039, w sprawie zarządu interkalarnego i postępowania przy wydzierżawianiu temporaljów plebafskich.

Dekret Kanc. Nadw. z dnia 31 października 1847 r. L. 37104 — o dotacji pogłównej dla zakonów jałmużniczych.

Rozporządzenie Cesarskie z dnia 23 kwietnia 1850 r. (Dz. p. p. № 157) — o ustanawianiu katechetów i profesorów teologii, tudzież o uniwersyteckich studjach teologicznych.

Rozporządzenie Min. Wyznań i Oświaty z dnia 20-go czerwca 1860 r. (Dz. p. p. № 162) — o pozbywaniu i obciążaniu majątku kościołów i beneficjantów katolickich, tudzież zakładów duchownych.

Rozporządzenie Min. Sprawiedliwości z dnia 13-go lipca 1860 r. (Dz. p. p. № 175) — o pozbywaniu i obciążaniu majątków kościołów i beneficjantów katolickich i zakładów duchownych.

Reskrypt Min. Wyznań i Oświaty z dnia 15 kwietnia 1861 r. L. 3251 C. M. — w sprawie pozwolenia na sprzedaż dóbr klasztornych.

Ustawa z dnia 7 maja 1874 r. (Dz. p. p. № 50) stanowiąca przepisy o uregulowaniu zewnętrznych stosunków prawnych Kościoła Katolickiego z wyjątkiem §§ 23—27 wł. i 32—34 wł.

Ustawa z dnia 7 maja 1874 r. (Dz. p. p. № 51), którą reguluje się datki do funduszu religijnego, celem pokrycia potrzeb wyznania katolickiego.

Ustawa z dnia 1 maja 1889 r. (Dz. p. p. № 68) o poborach i emerytowaniu systemizowanego personelu nauczycielskiego w rzym. kat. i gr. kat. teologicznych zakładach naukowych i diecezjalnych.

Ustawa z dnia 7 stycznia 1894 r. (Dz. p. p. № 15) o polepszeniu poborów dygnitarzy i kanoników kapituł metropolitalnych, katedralnych, i konkatedralnych Kościoła Katolickiego w obrządku łacińskim, greckim i ormiańskim.

Ustawa z dnia 19 września 1898 r. (Dz. p. p. № 176), mocą której wydaje się postanowienia o dotacji katolickiego duchowieństwa parafjalnego.

Ustawa z dnia 19 lutego 1902 r. (Dz. p. p. № 48), którą wydaje się postanowienia co do emerytury katolickich pasterzy duchownych, pełniących obowiązki przy zakładach powszechnie użytecznych, tudzież kapłanów, sprawujących służbę urzędników przy katolickich ordynarijatch, konsystorzach i seminarjach biskupich.

Ustawa z dnia 24 lutego 1907 r. (Dz. p. p. № 56), którą ustanawia się podwyższenie minimalnego dochodu i emerytur duszpasterzy katolickich w miarę czasu służby.

Ustawa z dnia 28 marca 1918 r. (Dz. p. p. № 115), którą ustanawia się podwyższenie minimalnego dochodu i poborów spoczynkowych dla duszpasterzy katolickich, jakoteż minimalnego dochodu dygnitarzy i kanoników przy kapitułach metropolitalnych, katedralnych i konkatedralnych Kościoła katolickiego, a to obrządku łacińskiego, greckiego i ormiańskiego.

II.

Nie będą również stosowane do Kościoła Katolickiego i Jego członków wszelkie późniejsze przepisy ustawodawstwa byłych państw zaborczych, wydane na mocy powyższych ustaw i w przedmiotach temi ustawami uregulowanych.

Prezes Rady Ministrów
i Minister Skarbu:

(—) *W. Grabski.*

Minister Spraw Wewnętrznych:
w. z. (—) *Olpiński.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *St. Grabski.*

Minister Sprawiedliwości:
(—) *A. Żychliński.*

OKÓLNIK № 184-I. U. 25.

(Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości z dn. 1 września 1925 № 17)
w sprawie

**zawiadamiania wojewodów i ordynariuszy o przestępstwach,
popelnionych przez duchownych i zakonników.**

Do wszystkich sądów i urzędów prokuratorskich.

W wykonaniu artykułów XX i XXII Konkordatu pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską (Dz. U. R. P. № 72 poz. 501 i 502) zarządzam co następuje:

Władze wymiaru sprawiedliwości winny o każdym wypadku przestępstwa, dokonanego przez katolickiego duchownego lub zakonnika, zawiadamiać:

- a) właściwego terytorjalnie wojewodę, t. j. według obszaru, na którym duchowny (zakonnik) ma swą siedzibę urzędową (klasztor pobytu),
 b) ordynariusza, któremu duchowny lub zakonnik podlega.

Jeśli nawet ordynariuszem nie jest arcybiskup lub biskup diecezjalny (lub osoba ich zastępująca), należy zawiadomienia przesyłać właściwemu terytorjalnie arcybiskupowi lub biskupowi z prośbą o skierowanie do właściwego ordynariusza.

Zawiadomienia obejmują:

Doniesienie o wszczęciu postępowania karnego (nie wyłączając dochodzeń sądowych lub prokuratorskich) z oznaczeniem ustawowem przestępstwa (t. j. wymienienie artykułu lub paragrafu ustawy) i opisem stanu faktycznego, zawiadomienie o wdrożeniu śledztwa (wstępnego), udzielenie odpisu wyroku (skazującego lub uniewinnającego) wraz z jego motywami, albo innej decyzji (uchwały postępowania), kończącej postępowanie karne, zawiadomienie o uwięzieniu (prewencyjnym lub celem wykonania kary) z wymienieniem więzienia, o zmianie więzienia i o zwolnieniu z więzienia.

Do wysyłania zawiadomień są obowiązani:

1) w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie prokuratorzy (podprokuratorzy) przy sądach właściwych; w sprawach zaś należących do właściwości sądów pokoju, te sądy;

2) w okręgach sądów apelacyjnych we Lwowie i Krakowie i sądu okręgowego w Cieszynie właściwe sądy (sędziowie śledczy), a urzędy prokuratorskie, gdy chodzi o przesłanie odpisu aktu oskarżenia (wniosku o ukaranie w postępowaniu uproszczonym);

3) w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu i sądu okręgowego w Katowicach właściwe urzędy prokuratorskie; w sprawach zaś z oskarżenia prywatnego sądy powiatowe.

Udzielenie odpisu orzeczenia Sądu Najwyższego należy w okręgach wymienionych pod 2 do sądu, któremu Sąd Najwyższy zwraca akta sprawy, w okręgach, wymienionych pod 1 i 3 do prokuratorów przy takich sądach; w sprawach zaś z oskarżenia prywatnego do sądu pierwszej instancji. Postanowienie to ma odpowiednie zastosowanie, jeśli sąd apelacyjny jest sądem rewizyjnym.

Po prawomocnym ukończeniu postępowania karnego należy na żądanie ordynariusza zezwolić jemu lub delegatowi, przez niego wymienionemu, na zapoznanie się z aktami sprawy w sądzie albo w urzędzie prokuratorskim lub wojewódzkim. Jeśli siedziba ordynariusza nie znajduje się w siedzibie władzy, która akta ma w przechowaniu, należy je w tym celu przesłać do sądu lub urzędu prokuratorskiego lub wojewódzkiego właściwego dla siedziby ordynariusza. Na żądanie właściwego wojewody należy mu sprawy prawomocnie ukończonej udzielić do wglądu z zastrzeżeniem zwrotu.

Warszawa, dnia 28 sierpnia 1925 r.

Minister Sprawiedliwości:

A. Żychliński.

PRZEWOŻENIE I EKSHUMACJA ZWŁOK.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia) zwróciło się do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z prośbą o przypomnienie duchowieństwu wszyst-

kich wyznań treści rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewozu i ekshumacji zwłok (Dz. Ust. R. P. Nr. 42/1920 p. 257), a w szczególności przepisów zawartych:

1) W par. 1 „Zwłoki osób zmarłych powinny być pochowane na najbliższym cmentarzu tej parafii lub gminy, gdzie śmierć nastąpiła; na przewiezienie zwłok celem pochowania ich w innym miejscu potrzebne jest pisemne zezwolenie właściwej władzy, jednak może być dokonane tylko w porze chłodnej (pomiędzy 16-ym października i 15 kwietnia)...”. Z tego paragrafu wynika, że przełożony cmentarza nie ma prawa przyjąć zwłok z poza obrębu parafii lub właściwej gminy bez zezwolenia właściwego starosty.

2) W par. 6 „Po przyjeździe zwłok do stacji odbiorczej na cmentarz przeznaczenia, władza administracyjna w osobie delegowanego urzędnika lub funkcjonariusza policji stwierdza na miejscu całość pieczęci, odbiera pozwolenie i przestrzega, aby zwłoki bez otwierania trumien były bezzwłocznie pochowane”. Wynika stąd, że żaden duchowny nie ma prawa pochować przywiezionych z poza parafii lub gminy zwłok, dopóki właściwa władza nie stwierdzi całości trumien, paki i pieczęci.

3) W par. 9 „...Ekshumacja... musi odbyć się przy zachowaniu następujących przepisów: a) obowiązkowa obecność właściwego lekarza powiatowego, b) czynność odbywać się powinna w porze chłodnej, o ile można wczesnym rankiem, c) uczestniczyć w niej mogą tylko osoby urzędowe i bezpośrednio interesowane...”. To znaczy, że dozór cmentarny nie ma prawa pozwolić na ekshumację bez zachowania tych przepisów i innych, mających charakter wyłączne sanitarny. Poza tem par. 10 zabrania ekshumacji z grobów zbiorowych.

Ministerstwo prosi o podanie powyższego do wiadomości podwładnego duchowieństwa.

Za Ministra:

Piekarski.

Dyrektor Departamentu Wyznań.

Uznanie wyższych zakładów naukowych.

W nr. 10 Dziennika Ustaw z r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z 23 września 1925 r. (poz. 710), mocą którego uznane zostały za wyższe zakłady naukowe Seminarjum Duchowne w Płocku i wydziały Teologiczny i Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Lubelskiego.

Rozporządzenie to potrzebuje parę słów wyjaśnienia. Rada Ministrów 26 czerwca 1924 r. (Dz. Ust. nr. 64, poz. 629) zaliczyła do zakładów naukowych wyższych Seminarja diecezjalne w Małopolsce, Wielkopolsce i Pomorzu, oraz wydziały teologiczne na Uniwersytetach Państwowych, inne zaś Seminarja i wydziały teologiczne uznała jako zakłady naukowe średnie. Obecnie w tem rozporządzeniu uczyniła poprawkę, dodając do zakładów wyższych w diecezjach z pod zaboru rosyjskiego także Seminarjum Diecezjalne w Płocku i, jak mówiliśmy, wydziały Teologiczny i Prawa Kanonicznego w Uniwersytecie

Lubelskim. Rozporządzenie to istoty rzeczy w niczem nie zmienia, nadaje jednakże pewne prawa państwowe tym, którzy Seminarjum Płockie kończą. (Mies. Past. Płocki № 11, str. 405).

Zmiany w składzie Osobistym Duchowieństwa.

Mianowani Kanonikami Kapituły Katedralnej: *Ks. Andrzej Ołędzki i Ks. Koronat Piotrowski.*

Radcami Kurji: Wszyscy członkowie Kapituły Katedralnej.

Dziekanem Liwskim: *Ks. prał. Karol Leszczyński.*

Administratorem w Marjanowie *ks. Aleksander Kornilak.*

Prefektem w Sokołowie *ks. Ryszard Dola, Salezjanin.*

Neopresbiterzy wikarjuszami: *Ks. Bronisław Lubientuk* w Janowie; *Ks. Józef Wiąckiewicz* w Białej, przy Kościele Narodz. N. M. P.; *Ks. Tadeusz Pulikowski* w Parczewie; *Ks. Franciszek Chwedoruk* w Rykach; *Ks. Wacław Lechowicz* w Mordach; *Ks. Stanisław Szczepański* w Radzynie; *Ks. Antoni Wielgosz* w Kocku.

Przeniesieni XX. Proboszczowie i Administratorzy: *ks. Bronisław Żebrowski* do Horodyszcz; *ks. Jan Myrdzio* do Szkopów, *Ks. Stanisław Kowalski* do Ostrówek; *ks. Czesław Jaroszewicz* do Tuchowicza.

Przeniesieni XX. Wikarjusze: *Ks. Stefan Szalkowski* do Maciejowic; *ks. Jan Trzęsiec* do Ryk; *ks. Stefan Nienalowski* do parafji katedralnej w Siedlcach; *ks. Marjan Świerczewski* do par. Św. Stanisława w Siedlcach; *ks. Polikarp Rowicki* do Mokobód; *ks. Czesław Pniewski* do Domanic; *ks. Piotr Dragan* do par. Przem. Pań. w Łukowie; *ks. Michał Zawadzki* do Osiecka; *ks. Kazimierz Izdebski* do Korytnicy Łaskarskiej; *ks. Józef Sidor* do Węgrowa; *ks. Józef Pyziołek* do Wilczysk.

Zwolnieni: *ks. Jan Rudnicki* z kanonji katedralnej i probostwa z zachowaniem administracji parafji; *ks. Ludwik Kalicki* z prelatury w Kolegacie, z pozostawieniem na innych stanowiskach; *ks. Leszek Pryliński* ze wszystkich obowiązków w diecezji.

Dziennik czynności J. E. Ordynariusza.

Wrzesień.

- 3.— Wyjechał na wizytację par. Skórzec.
- 5.— Powrócił do Siedlec; tegoż dnia poświęcił szkołę w Goschorzy.
- 8.— Odbył konferencję z XX. Dziekanami.
- 10.— Wyjechał na wizytację par. Pruszyń.
- 12.— Powrócił do Siedlec.
- 17.— Poświęcił szkołę w Wodyniach, poczem wyjechał na wizytację parafji Krzesk.
- 18.— Powrócił do Siedlec.
- 26.— Odbył konferencję z XX. Dziekanami.
- 27.— Poświęcił szkołę w Szaniawach.

Listopad.

- 1.— Odprawił w Katedrze sumę pontyfikalną i nieszpory żałobne.

- 2.— Odprawił w Katedrze nabożeństwo żałobne, wygłosił naukę, poczem przewodniczył w procesji na cmentarz wojskowy i parafjalny.
- 6.— Wyjechał do Warszawy na sesję Komitetu Biskupów oraz do Lublina w sprawach kościelnych.
- 12.— Powrócił do Siedlec.
- 14.— Dokonał we Włodawie poświęcenia szkoły, sierocińca i re-sursy rzemieślniczej.
- 15.— Z racji urocz. św. Stanisława Kostki odprawił Mszę św. w kośc. św. Stanisława; poświęcił sztandar związku kolejowego w Siedlcach.
- 16.— Przyjmował życzenia od Duchowieństwa i innych z racji 7-ej rocznicy konsekracji biskupiej.
- 17.— Rano odprawił Mszę św. w kaplicy Seminarjum mniejszego; o godz. 9-ej obecny był w katedrze na Mszy św., odprawio-nej z racji, jak wyżej.
- 27.— Wyjechał do Janowa, gdzie dnia 29 b. m. wyświęcił w kole-gjacie 7 kapłanów i 3 diakonów.
- 30.— Wyjechał do Warszawy na konferencję w sprawie budynków i ziemi kościelnej.

Grudzień.

- 2.— Powrócił do Siedlec.
- 8.— Celebrował sumę pontyfikalną w katedrze, poczem instalował nowych kanoników: ks. Olędzkiego i ks. Piotrowskiego; tegoż dnia wyjechał do Warszawy na sesję w sprawie świą-tyń, budynków i ziemi kościelnej.
- 13.— Wyjechał do Rzymu.

Kronika miejscowa.

Czynności J. E. Ks. Biskupa Sufragana.

Dn. 20 września r. b. JEKs. Biskup Cz. Sokołowski w kole-gjacie Janowskiej udzielił święceń alumnóm Seminarjum naszego: Antonie-mu Chojeckiemu — święceń mniejszych egzorcysty i akolity, Piotrowi Aleksandrowiczowi — subdiakonatu, Wacławowi Lechowiczowi — diakonatu.: Najprzewielebniejszemu Ks. Biskupowi asystował ks. pra-łat J. Grabowski, wicerektor Seminarjum, w stalach w czasie świę-ceń byli obecni kks. profesorowie z ks. prałatem A. Lipińskim re-ktorem Seminarjum i alumnii.

Dn. 24 września r. b. jako w rocznicę elekcji JEKs. Biskupa Przeździeckiego, a zarazem wskrzeszenia diecezji Podlaskiej, w ka-tedrze w Siedlcach Najprzewielebniejszy ks. Biskup Sokołowski od-prawił po nabożeństwie „Cibavit“ Mszę św. i Te Deum. Obecni byli przebywający w Siedlcach członkowie kapituły katedralnej i kolegia-ckiej.

Dn. 27 września r. b. JEKs. Biskup-Sufragan odprawił w ka-tedrze Mszę św. i przemawiał do przedstawicieli władzy administracyjnej oraz członków b. straży obywatelskiej i funkcjonariuszów policji państwowej, straży więziennej i straży ogn'owej, obchodzących 10 le-

cie straży obywatelskiej w naszej ojczyźnie. Najprzew. Celebransowi asystowali ks. ptałat M. Stefanowski i ks. kanonik A. Olędzki, proboszcz katedralny.

Dn. 1 października r. b. JEKs. Biskup dr. Cz. Sokołowski udał się do Janowa i tam w sprawach Seminarjum bawił do 6 tegoż miesiąca, dn. 4 odprawił sumę, wygłosił kazanie i celebrował procesję różańcową z 5 ewangeljami w kościele kolegjackim. Najprzew. Celebransowi asystowali ksks. prałaci Lipiński, Kalicki, Grabowski, ks. S. Filipowicz, prokurator Seminarjum, i ks. Józef Pyziołek, wikariusz kolegijaty.

Dn. 8—9 października r. b. Najprzew. ks. Biskup dr. Czesław Sokołowski, jako wizytator generalny diecezji, udał się do Międzyrzecza celem dokonania wizyty generalnej u dziekana miejscowego ks. Władysława Augustynowicza.

Dn. 31 października r. b. ks. Biskup-Sufragan udał się do Janowa, tu w dzień Wszystkich Świętych celebrował sumę w kolegjackim kościele, w czasie sumy wygłosił kazanie, po niesporach żałobnych celebrował procesję za zmarłych, a w dzień Zaduszny odprawił Mszę św., procesję i wygłosił egzortę z racji obchodu w Warszawie złożenia zwłok „nieznanego żołnierza”.

Dn. 12 listopada r. b. tenże ks. Biskup odprawił w kościele św. Stanisława Mszę św., w czasie której udzielił Komunii św. młodzieży gimnazjalnej męskiej, poczem wybierzmował 60 uczniów i do nich przemawiał. JEKs. Biskupowi asystowali ksks. prałaci K. Piotrowski i M. Stefanowski, ks. prefekci J. Łaski i M. Świerczewski oraz subdiakon Grądzki.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

O podatkach.

Z d. 3 sierpnia r. b. wszedł w życie Konkordat, zawarty między Rzeczpospolitą Polską, a Stolicą Apostolską; od tej chwili w myśl art. XV tegoż Konkordatu duchowieństwo obowiązane jest płacić podatki bądź osobiste, bądź majątkowe, narówni ze wszystkimi innymi obywatelami Polski.

Jakie to mianowicie podatki ma płacić duchowieństwo? Podatki dzielą się na: 1) *pośrednie*, które płaci się bezwiednie—automatycznie—przy nabywaniu pewnych przedmiotów, jak cukru, zapalek i t p.; płaci je wytwórca i ściąga od konsumenta; te podatki duchowieństwo wraz ze wszystkimi obywatelami płaciło, płaci i nadal płacić musi; 2) *okolicznościowe*—przejsiowe—od spadków; giełdowe, wekslowe, cła i stemple; te podatki obciążają duchowieństwo, obecnie żadnej ulgi państwo nie udziela nawet dla rzeczy, potrzebnych do kultu religijnego; wreszcie 3) *bezpośrednie*, obciążające wprost osobę, albo majątek; tego rodzaju podatków dotychczas duchowieństwo w b. zaborze rosyjskim nie płaciło, odtąd zaś płacić jest obowiązane. Do tej kategorii należą podatki: majątkowy, dochodowy, przemysłowy, od nieruchomości i gruntowy, mieszkaniowy, od kapitałów, od skrytek; o tych podatkach parę słów wyjaśnienia.

1. Podatek majątkowy. (Dz. Ust. Nr. 94 z r. 1923, poz. 746), został uchwalony, jako przejściowy, czyli jednorazowy, niestały, wysokość jego rozłożona na sześć rat, płatnych w ciągu lat trzech; — obecnie urzędy skarbowe regulują zapłacenie połowy takowego, według normy zeznania o majątku lub ocenienia przez urzędy skarbowe. Podatkowi temu podlegają duchowni tylko z majątku prywatnego — osobistego, a więc z inwentarza żywego i martwego własnego, nie beneficjalnego, z urządzenia domowego, kosztowności i t. p., o ile wartość majątku osobistego przenosi 3000 zł.; wolny zaś od tego podatku jest majątek beneficjalny: ziemia, budynki, inwentarz, a również i użytkowanie z takowego (Min. Skarbu, Depart. pod. 19 maja 1924 r. Por. Wiad. Archid. 1924 r., str. 124).

Od oszacowania majątku, dokonanego przez Komisję szacunkową oraz od obliczenia podatku, przysługuje płatnikowi prawo odwołania się do Komisji odwoławczej w ciągu dni 30 od doręczenia nakazu płatniczego; odwołanie wnosi się za pośrednictwem tej władzy podatkowej, która wydała nakaz płatniczy. Założenie reklamacji nie zwalnia od zapłacenia wyznaczonej sumy.

Normy obliczenia wartości majątku, jak inwentarza żywego i martwego, urządzenia domowego (począwszy od trzech pokoi), są podane w Rozporządzeniach Ministra Skarbu (Dz. Ust. Nr. 123 z r. 1923, poz. 996; Dz. Ust. z r. 1924 Nr. 4, poz. 32).

2. Podatek dochodowy. Jest to podatek stały, obowiązujący każdego obywatela do płacenia go corocznie procentowo do osiągniętego w ciągu roku ubiegłego dochodu, począwszy od 1500 zł. wzwyż z jakiegokolwiek źródła; przy dochodzie, osiągniętym jedynie z posiadania lub dzierżawienia ziemi, począwszy od 30 hektarów; — przy dochodzie jedynie z domu, począwszy od domu o 5 izbach; wreszcie przy dochodzie z uposażenia służbowego lub pracy najemnej, począwszy od 2500 złotych. Płatnikom ostatniej kategorii podatek dochodowy bywa potrącony przy każdej wypłacie przez instytucję lub osobę wypłacającą i przez tychże wnoszony do urzędu skarbowego.

Płatnicy trzech pierwszych kategorii obowiązani corocznie od 1 stycznia do 1 marca, chyba że Minister Skarbu termin ten przedłuży, złożyć we właściwym urzędzie skarbowym „Zeznanie o dochodzie” na odpowiednich blankietach, przez Urząd skarbowy wydawanych. Przy składaniu Zeznania winni wnieść połowę kwoty przypadającego podatku, drugą zaś do 1 listopada. Na samem Zeznaniu jest zwykle wydrukowana tabela, wykazująca, jaki procent od danego dochodu płatnik winien zapłacić, począwszy od 1500 złotych.

Duchowieństwo naogół winno wykazać łączny dochód z rozmaitych źródeł, z gruntu, sadów i gospodarstwa domowego; z nieruchomości budynkowej; z kapitałów pieniężnych i z rent; z przedsiębiorstwa handlowego i przemysłowego, gdyby prowadziło; ze stanowiska. Ustawa ostateczna jest podana w Dz. Ustaw Nr. 36 z r. 1925 pozycja 242; wyjaśnienie ustawy wraz ze wszystkimi rozporządzeniami ministerjalnymi można znaleźć w broszurze: „Podatek dochodowy”, opracowali M. Dunajewski i A. Urban, wydanie czwarte; zresztą każdy płatnik może zażądać w urzędzie skarbowym prócz zeznania o dochodzie, odrębny arkusz z napisem: „Pouczenie dla płatników podatku dochodowego”, gdzie są podane w oddzielnych rubrykach wszelkie tytuły możliwe dochodów i rozchodów, pod każdą rubryką można wpisać

rzeczywiste cyfry, a dopiero rezultat czysty z zestawienia dochodu z rozchodem należy wpisać w odpowiednie rubryki blankietu „Zeznanie o dochodzie”; czyli w pouczeniu będą wpisane sumy brutto, a w zeznaniu netto; Pouczenie z wypisanymi cyframi będzie zawsze, w razie zażądania kontroli, stanowiło dowód dla płatnika jego sposobu obliczenia.

Jeżeli kto nie złożył zeznania, urząd skarbowy wzywa o złożenie zeznania i wyznacza termin, zwykle dni 30. Reklamację można założyć w ciągu dni 14 do wyższej instancji za pośrednictwem urzędu, który wymierzył podatek.

Obliczenie dochodu do Zeznania na podstawie ustawy, wyjaśnięć i wspomnianego pouczenia należy dopełnić w sposób następujący:

- A. Dochód z gruntu, sadów, gospodarstwa domowego;
- a) z gruntu wszystko zboże, ołpowizna, słoma, siano i t. p., jakie było zebrane, czyli i to wszystko, co zużyto na dom, i co sprzedano, i co pozostało, i co zużyto na zasiewy;
 - b) z sadu: owoce wszelkiego rodzaju, jużto zjedzone, jużto sprzedane, jużto zachowane; ogrodowizna;
 - c) z gospodarstwa: przychówek: żrebaki, cielęta, nierogaczna, drób, mleko, sery, masło, jaja, dochód z wynajmu własnych koni; z lasu; z wydzierżawionej roli.

Wartość powyższych płodów obliczyć należy podług cen miejscowych, suma ze wszystkiego osiągnięta stanowi całkowity dochód z tego tytułu.

Koszty produkcji powyższego dochodu:

- a) utrzymanie, czyli całe przekarmienie, koni, bydła, nierogaczny, ptactwa domowego i t. p.;
- b) utrzymanie służby potrzebnej dla gospodarstwa (nie zaś służby osobistej): pensja służby, najemników, ich życie, utrzymanie i świadczenia;
- c) procentowa wartość i zużycie narzędzi rolniczych;
- d) koszt nasion zbóż, ogrodowizny, traw, nawozów kupionych, oczyszczanie drzew, zasilanie, dosadzanie.

Rozchód potrąca się z dochodu, pozostałość stanowi czysty dochód i takowy w Zeznaniu się notuje.

Gdyby gospodarstwo lub sad były wypuszczone w dzierżawę, to tenuta dzierżawna stanowi czysty dochód, z dodaniem wszakże wartości świadczeń, przez dzierżawcę dawanych w naturze.

B. Dochód z nieruchomości budynkowej; wówczas ma miejsce, gdy beneficjat wynajmuje domy lub lokale albo piwnice w domu beneficjalnym:

- a) czyste komorne, t. j. bez świadczeń, pobrane w ciągu ostatniego roku;
- b) wartość komornego własnego mieszkania, rządcy, dozorczy domowego.

Sumy, stąd pozyskane, stanowią całkowity dochód, jaki wpisać należy w „Zeznaniu”.

W razie pobierania komornego ogólnie wraz ze świadczeniami, jak to miało miejsce przed wojną i będzie miało miejsce w przyszłości, potrąca się koszty utrzymania:

- a) dozorczy domowego: pensja, Kasa Chorych;
- b) rządcy domu;

- c) materiały meldunkowe;
- d) woda, oświetlenie podwórza, klatek schodowych, bramy, mieszkanie dozorczy, numeru;
- e) kominiarze;
- f) konserwacja dachów, murów, urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, koszt naprawy uszkodzeń, aby dom utrzymać w dobrym stanie;
- g) wywózka śmieci;
- h) amortyzacja kożucha, butów;
- i) koszt narzędzi potrzebnych: miotły, szczotki, szpadle, ścierki, węże i t. p.;
- j) stawka ubezpieczenia domu;
- k) odpisanie za zużycie domu mieszkalnego 2%, gospodarczego 3%, fabrycznego 4%.

C. Obliczenie dochodu z kapitałów pieniężnych i z rent.

Wszelkie odsetki od papierów procentowych, od sum wypożyczonych, renty, dywidendy, zysk ze sprzedaży papierów procentowych i t. p.

D. Obliczenie dochodu z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych; nie przypuszczam, aby kapłan prowadził przedsiębiorstwo, musiałby uzyskać na to zezwolenie Ordynariusza.

E. Obliczenie dochodu ze stanowiska:

- a) pensje: biskupia, kapitulna, proboszczowska, profesorska, prefektowska, zwykle przy wypłacie takowej bywa potrącany podatek, dlatego w Zeznaniu powiedziano, że pensji służbowej nie wpisuje się;
- b) dochód z iura stolae (brutto);
- c) dochód z kancelarii (brutto);
- d) ofiary w gotówiznie lub w naturze, otrzymywane z racji stanowiska, jak za kazania, eksporty, ofiary z racji kolendy lub rozmaitych poświęceń, dziesięciny i t. p.

Koszta do potrącenia:

- a) utrzymanie służby, bez której kapłan dla spełniania swego obowiązku obejść się nie może: organisty, pisarza, kościelnego lub woźnego (nie można tu wliczać służby domowej osobistej);
- b) utrzymanie kancelarii lub pokoju przyjęć: poprawa pieców, odnowienie, froterowanie, odkurzanie, mycie podłóg, drzwi, okien, światło, opał, telefon;
- c) zużycie ruchomości i przyborów (5% wartości) kancelaryjnych;
- d) materiały piśmienne, potrzebne do korespondencji zawodowej;
- e) książki, potrzebne z racji stanowiska, czyli zawodowe, np. podręczniki urzędnika stanu cywilnego lub podręczniki do kazań i t. p.;
- f) opłata za tramwaje, dorożki, kolej, wydatkowane dla spraw stanowiska, nie zaś dla spraw osobistych, lub dla przyjemności;
- g) koszta przyjęć, koniecznych z racji stanowiska, np. przy wizytacji kanonicznej, odpuszczenie, spowiedzi dzieci lub wielkonocej, nie zaś z racji imienin lub uroczystości domowej.

Tam, gdzie czystym dochodem dzieli się duchowieństwo, należy wpisać jako dochód całą pars otrzymaną; proboszcz może potrącić wydatki pod e), f) i g) zapisane.

DZIAŁ II. „Zeznania o dochodzie”.

1) Gdyby kapłan posiadał dom własny, na który zaciągnął pożyczkę, tu wpisuje odsetki, jakie płaci.

2) Wpisuje tu rentę, do jakiej został zobowiązany, np. swemu poprzednikowi z rozporządzenia Ordynarjusza.

3) W razie zapisania się do Kasy Chorych, ubezpieczenia się od nieszczęśliwych wypadków lub na wypadek śmierci, wpisuje wysokość stawki corocznie płaconej.

4) Przy ubezpieczeniu się na dożycie lub przeżycie; pod tym numerem wpisuje premię, przewidzianą przez ustawę Towarzystwa.

5) Umieszcza wykaz wysokości już przez siebie zapłaconych podatków państwowych lub komunalnych z innych tytułów.

Skala opodatkowania rozpoczyna się od 1500 zł. i do 1550 wynosi 31 zł.; od 3000—3200 = 102; 3200—3400 = 112; 3400—3600 = 122; 3600—3800 = 133; 3800—4000 = 144; 4000—4400 = 162; 4400—4800 = 182 i t. d.

Opierając się na wyjaśnieniu Ministerstwa Skarbu Depart. pod. I opłat L. 1732/V z dn. 19 maja 1924 r., które mówi, że duchowni, użytkujący za majątku beneficjalnego, nie mogą być uważani za posiadaczy prawa majątkowego (użytkowanie) i że dochody z tych majątków stanowią w całości lub w części ich uposażenia służbowe (pensje), uważam, że duchowieństwo dochód, jaki otrzymuje bądź z gruntu kościelnego, bądź z domu kościelnego, jako będący z uposażenia służbowego, winno zapisać nie w rubryce dochodu z gruntu lub nieruchomości, lecz w rubryce dochodu z uposażeń służbowych, natomiast dochód z gruntu własności osobistej lub dzierżawionego, jako też z domu własnego lub dzierżawionego należy wpisać w rubryki odpowiednich tytułów.

Opodatkowanymi są dochody z uposażeń służbowych i wynagrodzenia za najemną pracę i to nie tylko od gotówki, lecz i od rzeczy, dawanych w naturze, gdy tu uposażenie wynosi rocznie najmniej 2500 złotych. Temu opodatkowaniu podlega służba kościelna, skoro jej dochód ze wszystkich źródeł uposażenia przenosi 2500 złotych. Jeżeli pracodawca wypłaca uposażenie pracownikom swoim, i to uposażenie wynosi przecięciowo 210 złotych miesięcznie, to według Ustawy pracodawca winien przy każdej wypłacie odpowiednią według skali sumę potrącić na podatek i takową w ciągu dnia 7 wnieść do odpowiedniego urzędu skarbowego. Skalę do potrącania z tego tytułu podatku Minister Skarbu od czasu do czasu określa, co przez gazety ogółowi jest podawane. Według obecnej ustawy przy uposażeniu 2500—2600 potrąca się 1,5%, np. od 210 złotych, wypłacanych miesięcznie, należy potrącić zł. 3 gr. 15, co rocznie uczyni zł. 37 gr. 80; od 2600—2700 = 1,6%; 2700—2800 = 1,7%; 2800—2900 = 1,9%; 3000—3100 = 2% i t. d.

3. Podatek od nieruchomości w gminach miejskich, oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz. Ust. z 1924 r. Nr. 51, poz. 523). Podatek państwowy pobiera się od domów mieszkalnych wraz z należącymi do nich zabudowaniami gospodarczymi, podwórzami, ogrodami i sadami, od wszelkiego rodzaju budowli, położonych na gruntach miejskich i od placów, zajętych na przedsiębiorstwa handlowe i składy towarowe; w gminach zaś wiejskich od bu-

dynków o charakterze dochodowym lub zarobkowych, nie związanych z produkcją rolną.

Art. XV Konkordatu zaznacza, że od podatków są wolne kościoły i kaplice, Seminarja, domy przygotowawcze dla zakonników i zakonnic; klasztory męskie i żeńskie, w których są składane śluby ubóstwa; domy i dobra, z których dochód jest przeznaczony na cele kultu religijnego, nie zaś na utrzymanie beneficjanta.

Co zaś dotyczy pomieszczeń biskupów i duchowieństwa parafjalnego, oraz ich lokali urzędowych, to takowe mają być traktowane przez Skarb na równi z pomieszczeniami urzędowymi funkcjonariuszów i lokalami instytucyj państwowych, czyli skoro pomieszczenia państwowe są wolne od podatku, to i pomieszczenia duchowieństwa są wolne od podatku. Ponieważ nieruchomości, stanowiące własność państwa, są wolne od podatku od nieruchomości, więc i nieruchomości kościelne są wolne od podatku od nieruchomości, za wyjątkiem, gdy całe lub części są oddane w najem i przynoszą dochód,—np. są w plebanji sklepy, piwnice, lub lokale wynajęte, choćby i kapłanowi, to taki dochód podlega podatkowi od nieruchomości, chyba, że czynsz całkowity nie wynosi 25 złotych rocznie.

Stawki tego podatku wynoszą: w 1925 r. — 12°/₁₀₀, w 1926 — 10°/₁₀₀, w 1927 — 8°/₁₀₀, w 1928 — 7°/₁₀₀, płatne co kwartał w drugim miesiącu kwartału (Dz. Ust. Nr. 43/25 p. 296). Nakazy płatnicze są rozsyłane płatnikom na podstawie zeznań, czyli na podstawie wpisania do odpowiednich blankietów wysokości komornego, płaconego przez lokatora i stwierdzonej własnoręcznym podpisem lokatora.

W razie nałożenia wygórowanego podatku, niezgodnego z rzeczywistością, reklamacje wnosi się do wyższej instancji za pośrednictwem tego urzędu, który wysokość podatku nałożył; wniesienie reklamacji nie uwalnia od zapłacenia sumy, nałożonej w oznaczonym w nakazie terminie.

Prócz podatku państwowego od nieruchomości, jest podatek komunalny od nieruchomości; skalą pewien procent od państwowego w 1925 r. w Warszawie wynosi 25% podatku państwowego; o ile ktoś wolny jest od podatku państwowego, wolny i od komunalnego.

4. **Podatek przemysłowy**, czyli od obrotu, duchowieństwo z racji swego stanowiska nieprzemysłowego lecz służbowego temu podatkowi nie podlega.

5. **Podatek od kapitałów i skrytek** (safes), obowiązuje i duchowieństwo, zresztą instytucje bankowe same ten podatek w ustanowionej przez prawo normie ściągają.

6. **Podatki komunalne**. (Dz. Ust. № 94 z r. 1923, poz. 747). Gminy miejskie i wiejskie mają prawo nakładać na osoby i rzeczy mieszkańców podatki zwane komunalnymi. Gminy miejskie mogą uchwalać podatki dodatkowe do podatków państwowych, które nie mogą przewyższać 40% podatku państwowego; uchwały te, za wyjątkiem podatku od wódki, zatwierdzenia władz nadzorczych nie potrzebują.

Ustawa przewiduje poszczególne podatki:

1) od gruntów i budynków po za obszarem gmin miejskich; jest i państwowy podatek od gruntu; od państwowego podatku są wolne grunta i place, należące do gmin religijnych, instytucyj oświatowych i dobroczynnych, o ile grunta te i place nie są wynajmowane lub wdzierżawiane i nie służą dla celów zarobkowych;

2) od gruntów na obszarze gmin wiejskich (Dziennik Zarządu m. st. Warszawy z r. 1924 № 73—74);

3) od kopalń;

4) od budynków na obszarze gmin miejskich;

5) od lokali.

Podatek mieszkaniowy jest państwowy i komunalny. Podatek państwowy oparty na ustawie rosyjskiej z dn. 14/27 maja 1893 r.; z art. 747 tej ustawy mieszkania duchowieństwa są wolne od tego podatku, z art. 748 domy biskupie również są wolne od tego podatku, w nowelizacji tego podatku dwa powyższe punkty są opuszczone. Zasada ogólna prawa głosi, że 1) zabudowania państwowe są wolne od wszelkich podatków państwowych; 2) domy prywatne, wynajęte dla instytucji państwowych, traktowane są, jako prywatne, kontrakt określa, kogo obowiązuje płacenie podatków; 3) lokale wynajęte przez urzędników państwowych w domach prywatnych, a nawet w domach państwowych, podlegają podatkom komunalnym.

Wychodząc z tej zasady, możemy wyprowadzić wniosek, że lokale zajmowane w domach kościelnych z urzędu, z racji swego stanowiska—przez duchowieństwo i przez służbę kościelną, są wolne od podatku państwowego od lokali; lokale zaś wynajęte przez duchowieństwo podpadają pod podatek.

Państwo podatek od lokali państwowy ustąpiło na rzecz miast i obecnie właściwie jest jeden komunalny od lokali.

Od podatku komunalnego wolne są: a) pomieszczenia świątyni, otwartych dla ogółu poszczególnych wyznań; b) lokale zajmowane przez instytucje naukowe, oświatowe i dobroczynne, z wyjątkiem lokali, odnajmowanych lub oddawanych przez te instytucje do użytkowania i przynoszących dochód; c) lokale w domach nowowybudowanych, nadbudowanych lub odbudowanych po dn. 1. I. 1919 r. przez lat 10 od wprowadzenia lokatorów.

Pomieszczenia duchowieństwa, zajmującego lokale z racji swego stanowiska, w myśl art. XV Konkordatu są zrównane z pomieszczeniami urzędowymi funkcjonariuszów państwowych i z lokalami instytucji państwowych. Możemy przeto postawić ogólną zasadę, że gdy podatki komunalne obciążają lokale funkcjonariuszy lub instytucji państwowych, obciążają i pomieszczenia duchowieństwa. Podatek komunalny od lokali obciąża funkcjonariuszy państwowych nawet w domach państwowych. Wysokość podatku tego jest określana na podstawie faktycznego komornego lub wartości czynszowej na każdy rok. Podatek ten ściągą miasto. Rada miejska m. st. Warszawy na rok bieżący 1925 ustaliła stawki od lokali prywatnych w wysokości 3% i od lokali handlowych i przemysłowych 4 $\frac{1}{2}$ % od komornego przedwojennego, licząc 1 rubel 2 zł. 66 groszy. Dziennik Zarządu m. st. Warszawy z r. 1923 Nr. 31—32; z r. 1925 Nr. 12—13).

6) od przemysłu i handlu; 7) dochodowy (nie jest obecnie osobny, lecz gminy otrzymują część z podatku państwowego dochodowego); 8) od spożycia, zużycia względnie produkcji (właściwie od wyrobów alkoholowych); 9) od umów o przeniesieniu własności nieruchomości; 10) od zaprotestowanych weksli; 11) od spadków i darczności; 12) od plakatów i szyldów, od anonsów; 13) od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk; 14) od prawa polowania; 15) inne podatki, ale zatwierdzone przez Ministerstwo Spraw Wewn. w porozumieniu z Min. Skarbu. Mogą pobierać opłaty i dopłaty za rozmaite urzą-

dzenia ku publicznej wygodzie od tych, którzy z tych urządzeń korzystają, np. elektryczność, wodociągi.

Wyliczenie powyższych podatków daje wskazówkę duchowieństwu, czy i jakie z tych podatków mogą obciążać duchowieństwo.

O wymiarze samoistnych podatków komunalnych winien być każdy płatnik indywidualnie zawiadomiony i zarząd komunalny winien w możliwy sposób podać do publicznej wiadomości normy podatku.

Przeciwko wymiarowi samoistnych danin komunalnych służy płatnikowi prawo wniesienia odwołania w ciągu 14 dni do władz nadzorczych (powiatowych, wojewódzkich, lub Ministra Spraw Wewnętrz.) za pośrednictwem władzy, która dokonała wymiaru; wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku terminowego uiszczenia daniny.

Z ustawy o kwaterunku wojska wynika, że będzie nałożony nowy podatek kwaterunkowy.

(Przedruk z Wiad. Arch. Warsz.).

Protokół

Walnego zebrania delegatów Towarzystwa „Samopomoc Duchowieństwa Diecezji Podlaskiej”, odbytego w Siedlcach dnia 24 września 1925 r.

Obecni: Ks. Kanonik Wiktor Kamieński, ks. kan. Kazimierz Kwiatkowski, ks. Prob. Karol Wajszczuk, ks. Dziekan Michał Turski, Ks. Dziekan Józef Mazurkiewicz, Ks. Dziekan Władysław Augustynowicz, Ks. Kan. Eugenjusz Woyciechowski, Ks. Proboszcz Franciszek Hordiewicz, Ks. Dziek. Konstanty Pabisiewicz, Ks. Prob. Czesław Grzymała, Ks. Prob. Ludwik Zaorski, Ks. Proboszcz Bolesław Izdebski, Ks. Prob. Czesław Łapiński, Ks. Kan. Andrzej Olędzki, Ks. Grzegorz Śnitko.

Przewodniczący Zarządu T-wa Ks. Kanonik Wiktor Kamieński zagał zebranie i poprosił zebranych o wybór przewodniczącego.

Powołano jednogłośnie na przewodniczącego Ks. Dziekana Michała Turskiego, a do prezydjum Ks. Prob. Franciszka Hordiewicza i na sekretarza Ks. Prob. Czesława Łapińskiego.

Ks. Dziekan Michał Turski przyjął przewodnictwo, podziękował zebrany za ten zaszczyt i przystąpił do porządku dziennego. —

Przewodniczący prosi o przeczytanie protokołu Organizacyjnego Zebrania. Protokół został przeczytany i przyjęty.

Sprawozdanie z dotychczasowej działalności Zarządu T-wa składa Ks. Kan. Wiktor Kamieński. W myśl postanowień i poleceń Organizacyjnego zebrania Zarząd zajął się zbieraniem pieniędzy. Zwrócono się do dziekanów, by zachęcili konfratrów do zapisywania się w poczet członków Towarzystwa. Zapisali się 140 członków, składki zaś wpływają od 102. Wiele zapytań, nadesłanych do Zarządu, wykazuje brak zainteresowania się sprawami T-wa. Dalej Prezes Zarządu przedstawia pracę księży co do zabezpieczenia swej starości w innych diecezjach, mówi o sanatorjum nauczycielskiem w Zakopanem, wreszcie opisuje miejscowości, jako to Klimczyce nad Bugiem, Broszków, Stężyca, Fronołowo i Rozkosz, gdzie możnaby pobudować dom dla księży.

Ks. Grzegorz Śnitko, skarbnik Twa, składa sprawozdanie kasowe.

Przychód		Rozchód	
Od 102 członków	zł. 1020	Kasa	zł. 2779 gr. 25
Składki członkowskie	zł. 2020	Kwity	zł. 278 gr. 75
Za księżeczki	zł. 18		
Razem zł. 3058		Razem zł. 3058	

Kończąc sprawozdanie dodaje, że tylko z dekanatów Łaskarzewskiego, Łosickiego, Łukowskiego, Międzyrzecckiego, Radzyńskiego i Sterdyńskiego regularnie wpływają składki członkowskie, inne zaś dekanaty zupełnie nie należą do Twa, lub też z przesyłaniem opłat ociągają się.

Ks. Przewodniczący nad sprawozdaniem Zarządu otwiera dyskusję.

Ks. Kan. Olędzki i Ks. Prob. Winer dają wyjaśnienia w sprawie nieregularnego wpłacania składek przez księży dekanatu Siedleckiego.

Ks. Dziekan Augustynowicz przemawia za tem, żeby dziekani energiczniej zajęli się sprawą ściągania składek członkowskich, a nawet wyraża życzenie podniesienia wysokości składek członkowskich do 10 zł. miesięcznie.

Ks. Proboszcz Izdebski jest za przymusowem należeniem wszystkich księży diecezji Podlaskiej do T-wa Samopomocy.

Popierając myśl Ks. Izdebskiego, Ks. Prał. Stefanowski oznajmia, że J. Ks. Biskup Ordynariusz może wydać odpowiednie rozporządzenie do duchowieństwa, by wszyscy kapłani diecezji należeli do T-wa Samopomocy.

Przeciwko zmuszaniu księży do zapisywania się na Członków T-wa Samopomocy, jako rzeczy niezgodnej z przepisami statutu T-wa, wypowiedzieli się Ks. Kan. Kwiatkowski, Ks. Kan. Kamieński, Ks. Dziek. Mazurkiewicz, a Ks. Kan. Olędzki postawił wniosek następujący: „Zjazd delegatów T-wa Samopomocy Duchowieństwa Diecezji Podlaskiej, w rozumieniu ważności należenia do tegoż T-wa, widząc opieszalność ze strony duchowieństwa w zapisywaniu się do Samopomocy, postanawia zwrócić się w odezwie do wszystkich księży diecezji Podlaskiej, by jaknajprędzej wpisali się na listę członków Towarzystwa Samopomocy. Nadto postanawia, by w porozumieniu się z Kurją Diecezjalną udawał się delegat Zarządu Samopomocy na konferencje dekanalne z informacjami i referatami”. — Wniosek powyższy, poddany pod głosowanie, przeszedł jednogłośnie.

Ks. Proboszcz Grzymała oświadcza, że grono akcjonariuszów domu w Siedlcach, na ul. Florjańskiej, chce się zrzec swoich akcji na rzecz T-wa Samopomocy i proponuje, aby T-wo przyjęło darowiznę i by cały ten dom przeszedł do Towarzystwa.

Wypowiadają się za przyjęciem tego domu na rzecz T-wa Ks. Kan. Olędzki, Ks. Kan. Kwiatkowski, Ks. Kan. Kamieński, Ks. Dziekan Turski i Ks. Dziekan Mazurkiewicz. Ks. Proboszcz Grzymała stawia konkretny wniosek następującej treści: „Zebranie delegatów T-wa Samopomocy Duchowieństwa Diecezji Podlaskiej, rozumiejąc ważność przyspieszenia realizacji i zamierzeń T-wa, postanawia upoważnić Zarząd do pertraktacji przez dziekanów z członkami, posiadającymi akcje domu

№ 1, na ul. Florjańskiej w Siedlcach, by zechcieli się zrzec na rzecz Towarzystwa Samopomocy swoich akcji i by Zarząd przystąpił do spłaty akcji, przypadających Kurji Diecezjalnej i osobom, które nie zechcą się zrzec swych udziałów". — Wniosek przyjęto jednogłośnie.

Ks. Przewodniczący wyjaśnia, że nabycie domu na ul. Florjańskiej w Siedlcach przez T-wo Samopomocy będzie tylko podstawą do dalszej akcji T-wa co do budowy domów winnych miejscowościach, więc odpowiednich.

Ks. Kan. Kwiatkowski porusza sprawę wydawania przez Zarząd T-wa zapomóg zwrotnych, czy też bezzwrotnych członkom T-wa, potrzebującym tych zapomóg. Zebrani jednogłośnie uchwalają wydawanie takich zapomóg według uznania Zarządu T-wa.

Jednogłośnie wyznaczono termin walnego rocznego zebrania delegatów T-wa na dzień od 15 stycznia do 15 lutego 1926 r.

Ks. Kan. Kamieński w wolnych wnioskach porusza sprawę składki jednozłotowej miesięcznej na budowę domów dla księży w miejscowościach kuracyjnych. Zebrani wyrażają życzenie, by każdy ksiądz nie szczędził złotówki na tak wzniosły cel i w ten sposób przyczynił się do budowy w różnych kuracyjnych miejscowościach domów dla księży.

Na tem zebranie zakończono.

Przewodniczący zebrania (—) *Ks. M. Turski.*

Sekretarz (—) *Ks. Cz. Łapiński.*

Zgodne z oryginałem:

Przewodniczący Zarządu T-wa Samopomocy (—) *Ks. W. Kamiński.*

Ku Przestrodze WW. Konfratrów.

Na zapytania WW. Konfratrów w sprawie przesyłanych im konpektów „Biblioteczki historyczno-geograficznej” wydawnictwa „Rój” w Warszawie, przytaczamy następujący artykuł ks. F. B., umieszczony w tygodniku lwowskim „Gazeta Kościelna” (1925, Nr. 39. Niedziela, 1 listopada r. b., str. 458 — 459) pod tytułem „Niezdrowa lektura”.

Oprócz sensacyjno-perwersyjnej literatury brukowej zaczynają się pojawiać u nas różne wydawnictwa tego rodzaju i dla sfer inteligentnych. Zgrabna forma zewnętrzna, artystyczno - naukowy połot, modne nazwiska autorów, taniość wydawnictw, odpowiednia reklama oto przynęty, ściągające tym wydawnictwom odbiorców.

Świeżo rozesłano szerokim masom inteligencji prospekt na IV kwartał 1925 r. „Biblioteczki historyczno-geograficznej warszawskiego wydawnictwa „Rój”.

Na karcie tytułowej widnieje ponętne hasło: „Nie kłamać — bawiać. Nie nudzić, uczyć”. Wewnątrz prospektu czytamy niemniej ponętne i zachęcające słowa do zaprenumerowania „Biblioteczki” najtańszej (tomik 15 groszy), a opowiadającej w wykwintnej i naukowej formie o wszystkim, „co było i co jest na szerokim świecie”. Przeglądając jednak tytuły i objaśnienia oferowanych wydawnictw, do-

chodzimy do przekonania, że „Rój” przynosi strawę zatrutą. Oto ja-
kiem „menu” pragnie uraczyć „Rój” swoich abonentów:

J. Tuwim: Czarna msza (Z cyklu satanicznego). „Autor....
siedzi w „djabolicach” po uszy... Biblioteka „czarcia”, którą skomple-
tował, obecnie liczy około 1000 tomów.... W tej to skarbnicy poczy-
na się „Cykl sataniczny”, który dla naszej biblioteczeki opracowuje, a
którego pierwszy tomik niniejszym dajemy”.

W. Melcer-Rutkowska: Sułtan i niewolnica (Z cyklu
„Słynni kochankowie”). Tomik niniejszy.... kreśli dzieje Solimana I i
słodkiej i okrutnej jego Roksolany”.

Juljan Ejsmond: Żywot Nerona (Przekład ze Swetonjusza).
„Pomimo daleko idącego liberalizmu, redakcja musiała niektóre ustę-
py opuścić gwoli współczesnym pojęciom przyzwoitości, co czytelnicy
zechcą wybaczyć”.

Antoni Słomiński: Gwiazdy filmowe (Z cyklu „Świat
filmu”).

St. Sierosławski: Naszyjnik królowej. „Opowiada nam
o dziejach tego naszyjnika tak barwnie, jak barwnym jest życie jego
bohatera — słynnego czarodzieja Cagliostro”.

Dr. Olgier Górka: a) Mord Cezara. b) Antonius i Kle-
opatra. (Z cyklu: „Jak umierali wielcy ludzie”).

Dr. Oskar Skarbek-Tłuchowski: Jak starsza panna
uwiodła pięknego chłopca? (Z cyklu „Słynni kochankowie”).
Rzecz z czasów Ludwika XIV.

Wanda Melcer-Rutkowska: Występna miłość siostry
i brata. (Z cyklu „Słynni kochankowie”). „Bolesna a prawdzi-
wa historia, jako się za króla Władysława IV Stanisław Oświęcim w
siostrze rodzonej kochał, a uzyskawszy zezwolenstwo papieskie, za
żonę ją sobie wziął”.

Wanda Melcer-Rutkowska: Truciciele i truci-
cielki.

Takimi oto historjami pragnie uraczyć swoich czytelników „Rój”.
Ze stylu i niechlujności języka, w jakim zredagowano katalog, odno-
si się wrażenie, że „Rój” to żydy, chcące zalać Polskę niezdrową
sensacją, perwersyjnym erotyzmem i tym podobnymi cyklami sata-
nicznymi”.

Ze Związku Misyjnego Kleru.

W dalszym ciągu następujący członkowie wnieśli składkę za
rok 1925.

JKs. Stroiński Marjan, Wydźga Leon, Augustynowicz Władysław,
Pacewski, Antoni, Wierzbicki Władysław, Waszczuk Franciszek, Mro-
ziński Aleksander, Wajszczuk Karol, Zarębski Stanisław, Górski Bole-
sław, Kuchnicki Jan, Ostrowski Leon, Kobyliński Józef, Kucierzyński
Edward, Jabłoński Edward, Łapaj Antoni, Bożyk Dominik, Turski
Bronisław, Franczewski Feliks, Górski Władysław, Tylusiński Czesław,
Stokowski Marcell, Matyasik, Rybiński Apolinary, Ciszewski Ignacy,
Mazurkiewicz Andrzej, Wójcik Walenty, Turski Michał, Bylicki Mar-
cin, Grzeszko Stanisław, Piasecki Józef, Solnicki Władysław, Kornilak
Aleksander, Kosmulski Stefan, Zaremba Tadeusz, Retke Stanisław,
Oskierko Stanisław, Chróściciel Aleksander, Próchniewicz Stanisław.

Dyrektor Związku Ks. dr. K. Dębiński.

BIBLIOGRAFJA.

Ks. Bolesław Pawłowski, Magister św. Teologii, pilnie pracuje nad tekstem Pisma św. w języku polskim, opracowywanym podług oryginału. Ostatnio w chwilach wolnych od prac zawodowych prefektowskich ks. Pawłowski opracował tekst **Księgi Hłoba**. Są to materiały, zasługujące na uwagę naszych biblistów. Ks. Pawłowski, nie mogąc wydrukować tych prac, odbija je na hektografie i posyła redakcjom czasopism kościelnych oraz profesorom nauk biblijnych i wydziałów uniwersyteckich i seminarjom.

Nie wątpimy, że zainteresują się temi pracami nasze czasopisma fachowe, jak „Przegląd teologiczny” i „Ateneum kapłańskie”, które ruchliwe Seminarjum Włocławskie przywraca do życia.

Pechnik A. ks. dr., **Zarys filozofji historii**, Lwów, Wyd. Tow. „Biblioteka Religijna” str. 400. Cena 7 zł. 50 gr.

Znany i bardzo czynny na niwie piśmiennictwa kościelnego ks. prałat dr. A. Pechnik wydał pod zaciekawiającym tytułem ostatnią swą pracę o „Filozofji historii”. Wprawdzie mógłby tytuł odstraszać niejednego z czytelników, lękającego się zbyt abstrakcyjnej treści. Atoli bliższe zapoznanie się z książką ks. Pechnika rozprasza te obawy. Autor daje rzecz nawskroś praktyczną i uświadamia sobie, że ze strony właśnie takich teoretyków abstrakcyjnych może usłyszeć zarzut, że „to nie jest żadna „filozofja”, tylko „apologia poglądów katolickich na historję religii i ludzkości”. Istotnie dodaje ks. Pechnik, że chodziło mu o materiał faktyczny, a właśnie taki materiał, ujęty „historjograficznie”, przekonywa o pierwszorzędnem znaczeniu religii katolickiej dla dziejów ludzkości. Przytem autor chciał dać książkę szerszemu kołu czytelników, lekturę przystępną, choć ściśle naukową. W tym celu ks. Pechnik we wstępie rozprawia o znaczeniu i wartości filozofji i historii i wymienia najważniejsze systemy historjograficzne. Osnowę dalszych rozdziałów stanowią treściwie podane wiadomości o początku i rozwoju religii, o posłannictwie narodu wybranego, o religii i kulturze ludów pogańskich i chrześcijańskich, o objawieniu Chrystusowem, o wpływie Kościoła na postęp moralny i cywilizacyjny ludzkości i na rozwój średniowiecznej, o t. zw. „reformacji”, o rzekomej wyższości narodów protestanckich nad katolickimi, o znaczeniu wojen dla historii, o wpływie wolnej woli i wielkich ludzi na dzieje ludzkości, o posłannictwie narodu polskiego, a wreszcie o celu ostatecznym historii, wytkniętym jej przez Boga. Autor przytacza wszędzie dzieła, z których korzystał i w których czytelnik może znaleźć pouczenie bardziej wyczerpujące o zagadnieniach, w książce tej rozstrząsanych.

Wobec bogactwa myśli i poruszonych zagadnień polecamy tę książkę uwadze WW. Konfratrów, a zwłaszcza KsKs. Prefektów.

† Cz. Bp.

X. Władysław Hozakowski. Marja Magdalena w Ewangeljach. Lwów, 1925. (Nakładem Tow. „Biblioteka Religijna”, stron 111. Cena 2 zł. 60 gr.).

Ks. dr. Wł. Hozakowski, znany z gruntownych u nas prac biblijnych, niezasobną literaturę krytyczno-biblijną wzbogacił sumiennem i naukowo pierwszorzędnem studjum o „Marji Magdalenie”.

Poruszył głównie zagadnienie, czy Marja Magdalena i Marja z Betanii oraz wspomniana w naukach grzesznica galilejska są tą samą

osobą, czy też są to osoby różne. Skrupulatnie zebrał wszystkie biblijne teksty, naukowo je zanalizował, porównał i doszedł do wniosku, że prawdopodobnie wszystkie teksty odnoszą się do jednej osoby. Polecamy tę wzorowo naukową lekturę naszemu W. Duchowieństwu.

† Cz. Bp.

Nowe wydawnictwa.

Zjednoczenie Młodzieży Polskiej. Skład główny: Sp. Akc. „Ostoja” Księgarnia i Drukarnia, Poznań, Pocztowa 15.

X. W. Adamski: Zasady duszpasterstwa młodzieży pozaszkolnej. Cena 2.50.

Marja Czeska-Mączyńska: Nieznanemu Żołnierzowi, kompletny materiał na wieczornicę. Cena 1.60.

Marja Czeska-Mączyńska: Powstanie styczniowe, kompletny materiał na wieczornicę. Cena 1.60.

Czesława Wołniewiczówna: Marja Konopnicka, wieczornica z okazji 15 letniej rocznicy śmierci poetki. Cena 2.40.

Felicja Żurowska: Gdzie jesteś, Panie?, dramat religijny w 6 odsłonach na role żeńskie. Cena 2 zł.

Felicja Żurowska: Szara godzina, pogadanki i urozmaicenia dla druch. Cena 2.80.

Dla miłego grosza, kratochwila w II aktach na role żeńskie. Cena 0.80.

Helena Przyjemka: Koledzy, komedia w I akcie na role męskie. Cena 0.70.

F. Gilewski: Wielka idea—wielki cel, przemówienia do młodzieży. Cena 1.80.

Michał Sopoćko: Obowiązki względem ojczyzny, pogadanki. Cena 1.20.

X. Fr. Walczyński: Gwiazdo Jasności, op. 147 c. 12 pieśni ku czci Matki Boskiej na 3 głosy równe. Cena 1.50.

X. Fr. Walczyński: Nie opuszczaj nas, op. 147 d. 12 pieśni o Matce Boskiej na 3 głosy równe. Cena 1.50.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Mniejszego Seminarjum Duchownego albo Wyższego Gimnazjum Biskupa Podlaskiego w Siedlcach, z pozwolenia J. E. Ks. Biskupa Ordynariusza, najuprzejmiej prosi P. T. Księża Proboszczów, Administratorów i Rządców Kościołów, by kilkakrotnie ogłosili po Kazaniu, iż do Mniejszego Seminarjum czyli Wyższego Gimnazjum od wakacyj przyjmowani będą tylko ci Kandydaci, którzy zdadzą egzamin, między innymi, z JEZYKA FRANCUSKIEGO, niemieckiego bowiem języka w Zakładzie niema.

Redaktor **Ks. Marjan Stefanowski.**

Siedleckie Zakłady Graficzne, Warszawska 56.